ПАРТИЙНА ХҮДЭЛМЭРИИН ГОЛ ШЭГЛЭЛ

«Коммунизм байгуулалгын улам үргэдэжэ байһан хэмжээн, тэрэнэй зорилгонуудай орёо бэрхэ байһан ушар хадаа кадрнуудые шэлэн табиха, дэбжүүлхэ ба хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бури үндэр ехэ эрилтэ табина гэжэ съезд онсолон тэмдэглэнэ».

(КПСС-эй XXIII съездын резолюциһаа).

Манай орон дотор марксистско-ленинскэ үзэлтэй, ажал хүдэлмэридөө коммунис ёһоор хандадаг, мүнөө сагай болбосоролтой шэнэ хүнүүд урган хүмүүжэжэ байна. Коммунизм байгуулалгын эгээ орёо бэрхэ зорилгонуудые шиидхэхэ шадалтай олон түмэн кадрнууд ажахын, соёл болбосоролой али бүхы һалбаринуудта бии болонхой. Элэнэр хадаа Эхэ орондоо, коммунизмын агуухэ хэрэгтэ үнэн шударгы, арад зоной аша туһада ами бэеэ, бэлиг хэшэгээ гамнангүй үгэдэг. Шэнэ хүнүүдые хүмүүжүүлгэ, шадабаритай кадрнуудые ургуулга хадаа Коммунис партиин эгээ ехэ аша габьянуудай нэгэн мүн.

Буряадай областной партийна организаци партиин энэ аша габьяада түгэс хүртэлсэжэ, промышленность, хүдөө ажахы, соёл культурынгаа кадрнуудаар омогорхон баясажа, тэдэнэйнгээ хүсөөр ажал хүдэлмэриингоо ехэ ехэ зорилгонуудые амжалтатай һайнаар бэелүүлжэ байна. Оройдоо һүүлэй табан жэлдэ промышленностьда ажалладаг мэргэжэлтэд соо дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд 700 хүнүүдээр, дунда-техническэ һургаалтан 2.500 хүнүүдээр олон болоо. Мүнөө гансал барилгын организацинуудта хоёр мянганһаа үлүү инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд бии байна. Хүдөө ажахыда 1.500 шахуу мэргэжэлтэд — агрономууд, зоотехнигүүд, инженернүүд болон бусад ажаллана. Эдэ мянганнуудай дунда өөрынгөө хэрэгые һайнаар шудалһан, ёһото мастернууд тон олон.

Арадай ажахыда хүдэлмэрилжэ байһан мэргэжэлтэдэй дунда багшанар, врачнууд эгээ олониинь болоно. Хүндэтэ ажалаараа алдаршаһан, арад зонойнгоо дунда хүндэлүүлдэг болоһон багшанар, врачнуудай нэрые тооложо барахаар бэшэ.

Мэргэжэлтэдэй дундаһаа партийна организацинууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн абажа, дэбжүүлэн ургуулна. Бурил һаяхан Б. Н. Хожутэв юрын агроном ябаһан. Теэд мүнөө республика соогоо эгээ томо ажахынуудай нэгэн — Борьёогой совхозой хүтэлбэрилэгшэ болоод ябана. Г. Б. Баиров инженерэй һургуули хэдэхэн жэлэй саана дүүргээд, түрэл Захаамин нютагтаа бусажа ерээ һэн. Уданшьегүй залуу мэргэжэлтын шадабарие тэндэхи партийна организаци ажаглаад, участогай хүтэлбэрилэгшэ болгоһон байгаа. Эндэ байхадаа ажахын хүтэлбэрилэгшын һургуули гаража, эмхидхэлэй ехэхэн шадабаряа харуулаа. Мүнөө Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор болгогдожо дэбжүүлэгдээд, республика соогоо һайн хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн тоотой ябана. Иимэ жэшээнүүдые город, аймаг бүхэндэ, предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ хэдэн олоор оложо болохо.

Али бүхы кадрнуудые шэлэн табиха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна органуудай, партийна организацинуудай үүргэнь угаа ехэ. Энээн тухайда партиин Центральна Комитет үдэрһөө үдэртэ онсолон тэмдэглэдэг. Партийна органуудай энэ шухалын шухала зорилгоёо ёһото һайнаар эмхидхэхынь эндэ хүниие таниха, хүнэй һайниие олохо, эсэгэ ёһоной хандалгатай партийна хүдэлмэрилэгшэд байха ушартай. Манай областной партийна организаци мүн лэ партийна, советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые ургуулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн. Һаяхан болоһон КПСС-эй обкомой II пленум дээрэ энээн тухай олон жэшээнүүд харуулагдаа. Партиин Кабанскын райкомой секретарь В. И. Титов партийна хүтэлбэрилэгшын ленинскэ ёһо гурим шудалан, хүн зоной дунда эмхидхэлэй болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри яһала һайнаар хүтэлбэрилдэг болоо. Энэ туладаа партиин XXIII съездын делегат болгогдожо һунгагдаһан байха юм. Мүнөө КПСС-эй Хоринин райкомой секретарь Б. Т. Аюров СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээд байна.

КПСС-эй обкомой пленумэй тэмдэглэһэнэй ёһоор, партиин райкомуудай секретарьнуудай 90 процент дээдэ эрдэмтэй, тиихэдэ 40 процентнь инженернүүд, технигүүд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд байна. Мүн лэ советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эрдэмэй хэмжээн нилээд һайн болонхой.

Кадрнуудые шэлэн табиха, дэбжүүлхэ, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эли бодо юумэ хэгдээд байһаниинь тиихэдээ элитэ болоно. Гэбэшье партийна хүдэлмэриин эгээн шухала энэ һалбарида дутуу дундануудай али олон байһыень обкомой пленум элирүүлһэн, эдэ дутуу дундануудые зайсуулха хэмжээнүүдые абаһан байна.

Ажахын кадрнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгые КПСС-эй XXIII съездын эрилтын хэмжээндэ хүргэхэ гэһэн гол зорилго мүнөө бүхы партийна органуудай, партийна организацинуудай үмэнэ табигдана. Энэ зорилгые нэгэ үдэр соо, нэгэ һара соо шиидхэжэ болохогүй байһаниинь элитэ.

Предприяти, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ табигдадаг эрилтэнүүд үдэр бури ехэ боложо байна. Жэшээлхэдэ, колхозой түрүүлэгшые, колхозой бригадирые абаад үзэе. КПСС-эй ЦК-гай табиһан ехэ ехэ зорилгонуудые шиидхэхын тула тэдэнэр эгээн түрүүн ёһото эмхидхэгшэд байха ёһотой. Иимэ байхын тула тэдэнэр экономико һайтар мэдэхэ, түрүү дүй дүршэл ходо доо шудалха, газар уһанай хэрэг, зоотехникэ, агрономитой танил байха ёһотой. Эдэ бүгэдые хэдышье һайн эмхидхэлшэ байгаа һаа гансата мэдэдэг, ойлгодог болошожо шадахагүй бшуу. Тиихэдэ колхозно үйлэдбэриин мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй дунда ёһото бэрхэ эмхидхэлшэ байбашье, эрдэм һургуулиар дутамаг хүнүүд бии байна. Эгээл иимэ дээрэһээ мэргэжэлтэй залуу хүнүүдые дэбжүүлхэтэеэ хамта, хүушанай, дүршэл ехэтэй, һайн эмхидхэлшэдэй эрдэм һургуулиие дээшэлүүлхэ гээшэ кадрнуудай дунда хэгдэхэ хүдэлмэриин гол шэглэл болоно.

Партиин XXIII съездын дэбжүүлһэн зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула кадрнуудай партийна, гүрэнэй жаяг заршам һайнаар сахиха, тушаажа абаһан хэрэгэйнь түлөө тэдэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ ябадал мүнөө угаа ехэ удха шанартай болоно. Юундэб гэхэдэ, зарим хүтэлбэрилэгшэд хадаа гүрэнэй даабари дүүргэхэ ябадалые хуулита ёһон мүн гэжэ үшөөл тоолодоггүй байна. Жэшээлхэдэ, олон колхозууд, илангаяа Баргажанай аймагай ажахынууд, жэлһээ жэлдэ түсэбүүдээ дүүргэнэгүй. Теэд иимэ ябадал гаргадаг хүтэлбэрилэгшэд ямаршье зэмэ амасангүй ябадаг байха юм.

Кадрнуудтай хүдэлмэриие һайжаруулха гээшэ хүнүүдые үндэһэ шалтагаангүйгөөр пишэ-тиишэнь хаяха, хүдэлмэриһөөнь болюулха гэһэн бэшэ бшуу даа. Эндэ ёһото ленинскэ ёһо гурим сахигдаха ёһотой.

Мүнөөнэй ехэ ехэ зорилгонуудые амжалтатай шиидхэхын тула кадрнуудтай хэгдэхэ хүдэлмэриие партийна хүдэлмэриин гол шэглэл болгохо гэһэн зорилго бүхы партийна органуудай үмэнэ табигдана.

САБШАЛАНГАА ГУРБАДАХЯА УҺАЛЖА ЗАХАЛБА. Мухар-Шэбэрэй «Коммунизм» колхозой луговод Роман Данилович Хвосточенко бүхы хүдэлмэреэ малшадтай хамта хэхэ гэжэ оролдодог. Мүнөө энэ луговод даалгагдаһан сабшалангаа гурбадахяа ундалуулжа эхилээ.
Зураг дээрэ: Роман Данилович һаалиин фермые даагша Андрей Семенович Смолинтой сабшалан дээрэ уулзаад, хөөрэлдэжэ байна.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 132 (11118) | 1966 оной июниин 4, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ХЭТЭРМЭ ЕХЭЭР НОБШОРНОД

СОШОРДОМО ДОХЁО

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряашад, механизаторнууд хабарай эртын тарилгые эмхитэй һайнаар, түргөөр ябуулаа. Богони болзор соо, арбаад хоногой туршада шэниисэ хаяха түсэб үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэгдэһэн байна.

Колхозой таряалангай үшөө ехэхэн хуби ешмээн, обёосоор, тэжээлэй ургамалнуудаар эзэлэгдэхэ ёһотой. Тиин мүнөө эдэ хожомой болзорой ургамалнуудые тариха саг үни үнгэржэ байбашье, июниин 1-нэй байдалаар тус колхоздо 800 гаран гектар ороо-һото ургамал үшөө таригдаадүй, түсэбтэ 600 гектар кукурузын оройдоол 40-оод гектарынь хаягдаһан, тиихэдэ хартаабха нэгэшье монсогор һуулгагдаагүй байха юм.

Иимэ байдал юунһээ шалтагаантайб гэбэл, эртын тарилга хэхэ үедэ тогтоһон ажалай һайн эмхидхэл, хүдэлмэриин хурдан ябаса алдагдаа. Шэниисын тарилга майн тэнгээр ходоргоод, колхозой хүтэлбэрилэгшэд удаа дараалуулан үлөөшэ ургамалнуудаа урижа захалхагүй, тэрэнээ нэгэ хэды үдэрөөр алагасуулха гэжэ шиидэһэниинь алдуутай. Механизаторнууд бишыха заб сүлөөтэй болобобди гэжэ бодоод ажалаа һуладхаһан, зарим нэгэн архи уужа, хэдэн хоногоор хүдэлмэридөө гараагүй байна. Урдань хоёр халаанда хүдэлжэ ябаһан гэнжэтэ тракторнуудай ганса халаанда оруулагдаһан ушарһаа, газар хахалалга унжагайраа.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, тракторна бригадынхид тарилгые саашадань хойшолуулха аргагүй болоһон шахар сагта ороод байхадаа, эрид шууд хэмжээ абанаабы гэхэдэ, тэрэшье үзэгдэнэгүй. Энэ ушарые хэдэн баримтануудаар харуулжа болохоор.

Колхозой гурбадахи отделенидэ кукуруза майн 29-дэ таригдажа эхилээ. Хёлгэ голой һужаагта, нэлэнхы тэгшэ 160 гектар газарта хоёр агрегат хүдэлнэ. Эдэнэр хоёр үдэрэй туршада арай гэжэ гушаад гектар тариһан гэхэ гү, али үдэрэйнгөө даабариин оройдоол хахадынь дүүргэнэ. Энэ юунһээ болоноб? Нэгэ агрегадынь эбдэржэ, бүхэли үдэр миин байгаа. Сеялкын нэгэ шестернягай элижэ хэрэггүй болоходонь, тэрэниие һэлгэхын тула тракторист өөрөө хорёод модоной хараанда колхозой түб ошожо, бүхэли үдэрөө һамшаа. Энэ мэтээр трактористнуудай үнэтэ сагаа хии тала руу нүгшөөдэг ушар олон. Трактортаа горючи хэхэ, өөһэдөө эдеэлхэ, хохо болоходоо баһал бригадынгаа түб тосхон ошодог, һөөргэ уруугаа хэдэн километрээр һүндэлдэг. Хүдэлжэ байһан газартань халуун эдеэ асарха, машинын заправка эмхидхэхэ жэшээтэй байгаа һаань, механизаторнууд бүхы нарата үдэрые гүйсэд хэрэглэжэ, агрегат бүхэнөөрөө 15—20 гектар тарилга хэхэ аргатай. Теэд мүнөө ябаһан зэргээрээ һаа, тэрэ 160 гектараа үшөө хэды хоногто «наншахань» мэдэгдээгүй.

Али муугааршье һаа Түхэмэй, нэгэдэхи отделениин кукурузашадай хэдэн хоногой хүдэлжэ байхада, нэгэдэхи отделениин, Залаагай механизаторнууд уржадэр лэ түрүүшынхеэ кукурузын тарилга эхилээ. Тэндэ 300 шахуу гектар кукуруза хаягдаха түсэбтэй. Тиин энэ ехэ талмайда миил хоёр агрегат хүдэлнэ. Эдыхэн агрегадай хүсөөр тэрэ талмайе хэды үдэр соо барахаб? Тоолоод үзэбэл, эли бэзэ. Тус бригадада агрегадуудые нэмэжэ үгөөгүйдэ, июниин тэн хүрэтэр тарилга унжагайрха аюулдаа ороод байна.

Тиин иимэ хүндэ байдалай тохёолдохые урид мэдэжэ байһан аад, колхозой ахалагша инженер нүхэр И. Цыденов саг соонь хэмжээ абаагүй. Колхоздоо байһан кукурузын сеялкэнүүдые бултыень заһахын, хабсархын тула оролдолго гаргаагүй. Мүнөө дээрэ ортоод байхадаа, унтаһанаа һэриһэн юумэ шэнги, колхозой ноёд мүнөө шэнэ сеялкэнүүдые худалдажа абаха гэжэ иишэ, тиишэнь әуршалнад, туха сүлөөгүй гүйлгэлдэнэд кукуруза тариха агрегадые олошоруулхатаяа хамта, механизаторнуудайнгаа ажалай эмхидхэлые һайжаруулаагүй бол, тиимэ эридээр гээгдэлээ усадхахань бэрхэтэй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Юун дээрэһээ тиигэжэ тобшолонтойб гэхэдэ, һүүлэй үедэ трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһалга хэхэ, механизаторнуудта хүдэлмэриин таатай зохид эрхэ байдал хангаха талаар колхозой алишье отделенидэ дутуу дундануд олон.

Илангаяа колхозой нэгэдэхи отделениин тракторнууд миин байна. Һүүлэй долоон хоногой дотор тэндэхи 9 тракторайнь 3—4-ниинь хэдэн хоногоор хүдэлөөгүй. Тракторнуудай эбдэрхэ ябадал механизаторнуудай һалан муугаар машина зэмсэгтээ хандадаг ябадалһаа болоно. Жэшээнь, трактористнууд Гармаев, Цацаев гэгшэдэй машинаа тоһодонгүй ябаһанһаа «ДТ-75» гэжэ шэнэ тракторай подшипнигууд хайлажа, табан хоногто заһабарида байгаа. Теэд энээндэ зэмэтэй трактористнууд Гармаев Цацаев хоёрто колхозой правлени саг доронь шанга хэмжээ абаагүй.

Энэ мэтээр хамтын ажалда, ниитын зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг, хүдэлмэриин жаяг журам эбдэдэг хүнүүдтэ нютагай хүтэлбэрилхы органууд, эмхи зургаанууд һулаар хандадаг байна. Арбан табан гектар газарта хартаабха һуулгаха аад, тэрэнээ хойшолуулжархёод, мүнөө болоходо айл бүхэндэ мэшээг мэшээгээр хубаажа, «энээнииемнай тарижа үгыт даа» гэжэ гүйлтэ хэжэ байхадаа, Ноёхоной колхозой хүтэлбэрилэгшэд юу бодоноб?

Колхоздоо бии байгаа баян техникэ зүбөөр ашаглажа, колхознигуудайнгаа ниитын ажалые эмхитэйгээр, бүтээсэ ехэтэйгээр ябуулжа, жаяг журамынь эрид һайжаруулбал, тус колхозой хүтэлбэрилэгшд түргэн саг соо тарилгаяа бүхы дээрэнь дүүргэхэ зэргэтэй. Мүнөө байһан янзаараа саашадаа нобшорбол, колхоз тон ехэ хохидолдо орожо магад.

Ц. ДУГАРОВ,
манай тусхай корр.

Хани барисаамнай улам бэхижэг!

Совет-монгол хани барисаанай [бүл]гэмэй Улаан-Үдын городской отде[лени]ин эмхидхэлэй суглаан болобо. [Су]глаае КПСС-эй городской комитедэй [сек]ретарь С. В. Ангапов нээгээд, со[вет]-монгол хани барисаанай бүлгэ[мэй] Буряадай отделениин правле[нии]н секретарь нүхэр Дондуковто [үгэ] үгэнэ.

— Аха дүү буряад, монгол ара[дуу]д хэр угһаа хойшо хоорондоо [...] мүнхын хани барисаатайгаар [жэ]һуудаг байгаа. Юуб гэхэдэ, бидэ[нэ]рэй хэлэн, соёл сурталай хүгжэл[тэ]… уг гарбалнай дүтэ, хэн хэндээ[шье] ойлгосотой байдаг. Манай бүл[гэм] хани барисаата социалис Монгол [ор]онтой харилсаа холбоогоо улам бэ[хи]жүүлхын тула яһала ехэ хүдэлмэ[ри] хэһэн байна. Энээниие юугээр [ту]шэлэлтэйб гэхэдэ, бидэнэр хоо[рон]доо хирэ-хирэ болоод лэ олон [ёһ]ото делегацинуудаа эльгээлсэжэ, [тэ]дэ өөһэдынгөө дүй дүршэл, ажа[лай] амжалтатай танилсажа байдаг. болообди. Манай механизаторнууд аха дүү монгол арадай шэнэ газар элдүүрилхэдэнь ехэ туһаламжа үзүүлжэ байгаа. Мүнөө манай хүршэнэр баян ургаса хуряажа абахаһаа гадна, ондоо гүрэндэ тарягаа худалдадаг болоо. Манай мэргэжэлтэд залуу хото Дарханай ехэ барилганuудта хүдэлжэ байнхай.

Хотын предприяти, эмхи зургаануудай делегадууд совет-монгол хани барисаанай Улаан-Үдэ хотын отделениин бүлгэм бии болгохо гэһэн дурадхал һайшаан дэмжээ. Суглаанда хабаадагшад 17 хүнһөө бүридэһэн комитет һунгаба. Мүн совет-монгол хани барисаанай Буряадай отделениин бүлгэмэй республиканын конференцидэ 86 делегат һунгагдаба.

Республикын колхоз, [сов]хозуудай мал ажалай [пр]одуктнуудые гүрэндэ [ху]далдажа байһан тухай

1966 оной июниин 1-нэй мэдээн

([Х]ахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

[Айма]гууд	мяхан	һүн	үндэгэн
[Ба]ргажанай	62	51	86
[...]үүрэй	102	78	99,8
[...]ын	132	75	93
[...]уунын	117	85	138
[...]итын	110	78	—
[...]арайн	104	72	95
[...]аминай	184	67	103
[Ка]бнскын	97	81	96
[Пр]ибайкалиин	117	79	84
[...]тын	127	71	74
[Му]хар-Шэбэрэй	74	83	98
[Сэлэ]нгын	98	76	108
[...]хэнэй	107	73	68
[...]ын	—	27	—
[Улаа]н-Үдын	106	80	83
[...]иин	207	84	125
[Ре]спублика бүхыдөө	109	75	95

МОСКВАҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

КПСС-эй ДЕЛЕГАЦИ ПРАГА БУСАЖА ЕРЭБЭ

ПРАГА, июниин 3. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Братиславада нэгэ үдэрэй турша соо аяншалаад, үсэгэлдэр Прага бусажа ерээ гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

„Луна-10“ научна шэнжэлэлгынгээ программа дүүргэбэ

«Луна-10» гэжэ автоматическа научна станциие — һарые тойрон дабшадаг дэлхэй дээрэхи түрүүшын хэмэл одые — хэрэглэн, научна шэнжэлэлгэнүүдые хэхэ программын амжалтатайгаар түгэсхэгдэһэн тухай СССР-эй Науканuудай академи мэдээсэбэ.

ДОНЕЦКЭ ОБЛАСТЬ. Совет коксохимиин ехэ үйлэдбэри — Авдеевскэ завод тон түргэнөөр баригдажа байнхай. Эндэ дэлхэй дээрэхи эгээн томо коксово батарейнүүд бодхоогдоно. Сульфат аммони үйлэдбэрилхэ промышленна түхеэрэлгэ эрхим сортын үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха юм. Азотно үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилхэдэ шухала сернэ кислота буйлуулан гүргадаг цехэй хүсэн хүсэдөөр ашаглагдадаг болонхой. Зураг дээрэ: Авдеевскэ коксохимиин заводтохи химическэ цехүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

СЛОВАКИИН НИИСЛЭЛДЭ ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА БОЛОБО

БРАТИСЛАВА, июниин 2. (ТАСС-ай корр.). Чехословакиин Коммунис партиин XIII съездын хүдэлмэридэ хабаадалсажа байһан, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй делегациин мүнөөдэр эндэ ерэхэдэ, Словакиин ниислэлэй хүн зон хании халуунаар, баяр баясхалантайгаар угтаа. Совет айлшадай Братиславада ерээд байһантай дашарамдуулагдан, ажалшадай ниитэ городой митинг болоо. Словакиин Коммунис партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Александр Дубчек Словакиин коммунистнуудай, Братиславын хүн зоной зүгһөө делегациин гэшүүдые амаршалаа. Удаань сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро Л. И. Брежневтэ үгэ үгтөө.

Прагада боложо байгаа Чехословакиин коммунистнуудай XIII съезд республикын политическэ ажабайдалда гайхамшагта ушар болохоһоо гадна, коммунистнуудай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын, нягта жагсаалай ёһотойл трибуна боложо үгөө гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь онсолон тэмдэглээ. Социализм болон коммунизм байгуулха бүхы гол хараа бодолнуудаар, уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй хүгжэлтын, социалис оронуудай харилсаа холбооной асуудалнуудаар маанад Чехословакиин Коммунис партитай хүсэд нэгэн адли һанал бодолтойбди гэжэ бидэнэр сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэбди гээд Л. И. Брежнев хэлээ.

СССР-эй болон Чехословакиин арадуудай хоорондоо үнинэй заншалта хани барисаатай байһые зааха зуураа, хамтынгаа дайсаниие — фашизмые илахын тулада хоёр ороной арадууд угаа ехэ хохидолдо ороо гээд КПСС-эй делегациие толгойлогшо онсолон тэмдэглэһэн байна. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай, социалис оронуудай арадуудай нэгэдэл, нягта жагсаал мүнөө үе сагта тусгаар удха шанартай гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Мүнөө бүмбэрсэг дэлхэйн газарай гурбанай нэгэ хуби дээрэ социализмын илаад байхада, маанадай ажал хэрэгэй ямараар табигдаһые, социалис нацинуудай хоорондо ямар харилсаанай тогтоогдоһые хараада абан, коммунизмын үзэл суртал тухай арадууд һанамжаяа хэлэдэг байна. Манай нэгэдэлэй батá бэхи байха тудам империализмын бүхы байгуулалтада сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй зүгһөө үгтэдэг сохилто улам шанга байха. Манай үе сагта социалис гүрэнүүдэй дэлхэй дээрэхи түрүүшын хани нэгэдэлые бэхижүүлхэ гээшэ марксистско-ленинскэ парти бүхэнэй нангин интернациональна уялга болоно гээд үгэ хэлэлгэшэ онсолон тэмдэглээ.

Совет-чехословак харилсаан социалис оронуудай хоорондохи үнэхөөрөөл интернациональна харилсаа холбооной жэшээ боложо шадаха гээд Л. И. Брежнев мэдүүлээ.

Замбуулинай дайдые шэнжэлэн мэдэлгэдэ совет арадай амжаһан агуухэ түйлалтануудай хүндэлэлдэ зорюулагдажа, Москвада бодхогдоһон һүр жабхаланта хүшөөгэй моделиие дурасхаалта бэлэг болгон Братислава городто КПСС-эй Центральна Комитедэй зүгһөө Л. И. Брежнев дамжуулан үгөө.

ҺУНГАГШАДТАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

ЛЕНИНГРАД, июниин 2. (ТАСС). Ленсоведэй нэрэмжэтэ Культурын ордон һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Ленинэй городой бүхы районуудай түлөөлэгшэд мүнөөдэр эндэ ерээ. СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта Ленинградай городской һунгуулиин округһоо кандидат — КПСС-эй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, партиин ЦК-гай секретарь Александр Николаевич Шелепинтэй уулзахын тулада тэдэнэр сугларһан байгаа.

Депутадта кандидат А. Н. Шелепинэй түлөө дуугаа үгэхыень Ленинградай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай түлөөлэгшэд һунгагшадые уряалаа.

Сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, А. Н. Шелепин үгэ хэлэһэн байна.

СУХУМИ, июниин 2. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха Сухумска городской һунгуулиин округой һунгагшад энэ округһоо депутадта кандидат — КПСС-эй ЦК-гай секретарь Борис Николаевич Пономаревтой мүнөөдэр хани халуун оршон байдалда уулзаа.

Коммунистнууд болон партийна бэшэ хүнүүдэй бата бэхи нэгэдэлэй эрхим кандидадай түлөө һунгагшад нэгэн һаналтайгаар дуугаа үгэхэ гэжэ этигэжэ байһанаа үгэ хэлэһэн ажалшадай түлөөлэгшэд элирхэйлэн мэдүүлээ.

Депутадта кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев үгэ хэлээ. Сугларагшад тэрэниие халуунаар уттаа.

ЗОРИГТОЙ ШУУЛ

...Түрүүлэгшын орлогшо ябаһан Сэрэн-Доржо Гармаев заседаниин һүүлээр гэртээ оройхон ерээд, дуугайхан сайгаа һорожо һууба. Дэмбэрэл эхэнэрынь нүхэрэйнгөө ямар нэгэн гүнзэгы бодолдо эзэлэгдэһыень таагаад, ойлгожо ядан байба.

«Хүүгэднай багаханууд, зариманиинь һургуулида ябана. Хэнтэй орхихобши. Малшан болоод гараа һаамни нүхэрни юун гэхэб» гээд, Сэрэн-Доржын бодожо һуутарнь Дэмбэрэл һамганиинь:

— Заа, юугээл иитэрээ бодоо, гэтээ хүмши, — гэбэ.

— Бодохо юун байхаб.. Сэхэ шиидээб. Юумөө үглөөнһөө түхеэрэ. Хашарагуудые абаад, холын үбэлжөөндэ гараха болообди.

— Юун хашарагуудаа хэлэнэш?

— Хамтын хэрэг! Хүнүүд дуталдана...

Иимэ хөөрэлдөөн, бага сага арсалдааншье гараһан байгаа ха.

Теэд яахабши! Сэрэн-Доржо Дашеевич колхозой коммунистнуудай дундаһаа түрүүлэн мэдүүлгэ хэжэ, 120 толгой эмэ хашарагуудые абаад, түбһөө холо, хагда элбэгтэй газарта нүүлэй.

Тэрэ жэл хүйтэн болобо. Теэд Сэрэн-Доржотоной мал бүрин бүтэн ондо ороо һэн. Энээнэй тула яһалал тухашарагдаһан байгаа бэзэ. Мэдээжэ. Тэрээнһээ хойшо Гармаевтанай бүлэ колхозой һаалиин малай тоо толгой олошоруулдаг болонхой. Эмэ буруунуудые абаад, тугаллаха болгоод, фермэнүүдтэ тараадаг юм. Жэшээнь, 1964 ондо 170 толгой буруу абаад, зунай сагта хоног бүриин тус тустань 857 граммаар нэмээгээ. 1965 ондо нэгэшье толгой хоролтогүйгөөр һаалиин гүүртэнүүдтэ тушаагаа. Үнгэрһэн жэлэй намар мүн лэ 170-аад буруу даажа абаад, эдэнээ хойто жэлдэ тугаллуулхаар болгожо тушаахаар хүдэлжэ байна.

Энэ айлайхи жэл бүри колхозой түбһөө 50 шахуу модоной газарта зуһадаг юм. Тэндэнь һубай малда тааруу, элдин бэлшээритэй, элбэг уһатай газар.

Һаяхан коммунист нүхэр Гармаевтай хөөрэлдэхэдэ: «Зуһалан бэлдэгдэө, зөөхэ болообди» гэжэ тобшолно бэлэй.—Тиимэһээ хужар, дабһыень дуталтагүйгөөр хангажа, һүни үдэргүй адуулха болонобди. Минии мал зунай һарануудта сүүдхын килограмм шэгнүүр абаха гэжэ һананаб,— гээд малшан зорилгоёо хэлэнэ.

Энээнһээ гадна, Сэрэн-Доржо Дашеевич үхибүүдээрээ хамһан үбһэеэ, зелёнкоёо бэлдэдэг заншалтай. Энэ хабар үтэг шэбхэ поли дээрэ яһала гаргаад, зелёнкоёо тариха бэлэдхэл хэжэ байна.

Ганса энэ айлайхи 15 жэлэй туршада хамтынгаа һүрэгтэ хэды олон мал нэмээгээ гээшэб? Мянгаадаар тоологдохо. Иимэл хадань «Красный Октябрь» колхозой правлени, партийна комитет Сэрэн-Доржо, Дэмбэрэл Гармаевтаниие Хүндэлэлэй самбарһаа буулгадаггүй, жэл бүри бодо мал, мүнгэн шанда хүртөөдэг ёһотой.

Холын тунга бэшээридэ ногоон үшөө гараадүй байбашье һаань, дүй дүршэлтэй малшан малаа шадамараар адуулжа байна.

Мүнөө Сэрэн-Доржо бага хирэ болоод лэ:

— Зай, Дэмбэраал! Мал харууһалһаар 15 жэл болобобди. Яахамнайб, малһаа гарахамнай гү?—гээд нүхэрөө шоглодог юм.

Харин тиигэхэдэнь Дэмбэрэл һамганиинь: «Ябыш гансааран, үхибүүд томо болоо, би ажалланал бэзэб»—гэжэ харюусадаг.

Д. АЮШЕЕВ.

Захаамин.

Зунай бэлшээри зүбөөр хэрэглэхэ—мүнөөдэрэй шухала зорилго. Бэлшээрие загуун загуунаар хубаарилжа, нэгэ газартань малаа удаан бэлшээнгүйгөөр, һэлгэжэ байжа, ээлжээгээр адуулха эрилтэ табигдана.

„Бэлшээри, сабшалан, мал адуулха газараа болбосон түхэлтэй болгоо һаа, бидэнэр хэды ехэ баялигаа ашагладаг болохо гээшэбибди гэжэ ойлгомоор байна" гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев 1966 оной майн Пленум дээрэ хэлэһэн.

Зүлгэ ногооной үедэ үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүр үдэртэ килограмм-килограммаар нэмээхэ, үнеэдэй һү шэмэ нэмээхэ, хонидоо һайса таргалуулха—мал адуулагшадай нангин уялга. Малшад, бүгэдөөрөө мүрысөөндэ оролсыт!

РЕПОРТАЖ

ХОЛЫН БУУСАДА

Доодо-Бадар! Эндэл Галбайн фермын малшад зуһадаг. Хэды хүйтэншье һаань, сагайнгаа ерэхэдэ газар дэлхэйшье үнгэеэ хубилгана. Ногооной бултайжа байһан үе. Энэ фермын малшадай майн 8-най үдэртэ зуһаландаа нүүжэ ерэхэдэ, хүдөө майла хагдаран харагдагша һэн.

Теэд мүнөө зунай шэнжэ орожо байһан үе гээшэ ааб даа. Холын бэлшээридэ гаргагдаһан үнеэд ногоо эдижэ садаашьегүй һаа, хада боориин үдхэн хаганда умбажа ябана. Үбэлэй буусада байһантай адли гэжэ юун байхаб! һаали нэмэжэл байна. Галбайнхидай анхан эндэ ерээд байхада, үдэртэ 600-гаад килограмм һүн һаагдадаг һэн. Мүнөө 800 холо гаран, юһэн зуугаад һаагдана.

— Үшөөшье ехэ һү һааха аргатай байгаабди. Теэд хүйтэдэжэ, ногоон биража урганагүй, — гэжэ фермын тоо бүридхэлшэ нүхэр Ж-Б. Борхонов хөөрэнэ.

Зунай бэлшээридэ һаамхай үнеэдэй гаргагдаад байхада, малшан бүхэн харюусалгатайшье, хүндэтэйшье зорилго бэелүүлдэг. Зунай ногоон дээрэ малаа һайнаар адуулха хэрэгтэй. һү һаали ехээр абаха шухала! Иимэл ха юм даа, тэдэнэй зорилгонь. Хэрбээ мал адуулагшадай оролдосо үүсхэлээ гарган ажаллаа һаа, һүн яахадаа дээшэлхэгүйб. Дээшэлхэ! Фермын мал адуулагшад Сэдэн Халхуев, Даша-Нима Обоев гэгшэд дүршэлтэй хүнүүд. Олон жэлдэ ажалладаг хадань һаалишад тэдээндэл найдажа байдаг.

Һаалишад ямар зорилго урдаа табинаб? Бултадаа ехэ уялгануудые абанхай. Тиигээд эсэхэ сусахаяа мэдэнгүйгөөр ажаллана. Фермын түрүүшүүл Сэбэг Ардуева, Гарма Сыренова гэгшэд мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябадаг. Мүнөө тэдэнэр үнеэн бүриһөө үдэртэ 6—7 килограмм һү һаана. Байтараа, ногооной һайнаар гаража эхилхэдэ, хахад пүүдтэ хүргэхэбди гэлсэнэ.

Доодо-Бадарта байдаг малшадай холын буусада ерэбэл, һайнаар түхеэрэгдэһэн гэр байрануудые харахат. «Восточные Саяны» колхозой правлени, партийна организаци малшадтаа зохихо байра байдал түхеэрхын хойноһоо оролдолго гаргаа. Эндэ Улаан булан түхеэрэгдэнхэй. Малшадта газетэ, журналнууд захигдана. Ажаллахал хэрэгтэй! Зүгөөр галбайнхид ажалланашье. Энэ оной хоёрдохи квартал соо 6 мянган килограмм һү һааха гэһэн уялгаяа дүүргэжэ шадаха байһандань найдахаар.

Е. БАЛДАНОВ.

Түнхэн.

ХОРИИН ПАРТОРГАНИЗАЦИНУУДТА

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ — ҮРГЭН ДАЛАЙСА

Хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө хэр зэргэ дэлгэрүүлжэ байһан тухай Чисаанын совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Ринчиновэй тоосоое райкомой бюро зүбшэн хэлсэбэ.

Социалис мүрысөө хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрүүлхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри эндэ хэгдэнэ. Социалис мүрысөөнэй гурим, дүн гаргаха болзор, харюусалгата нюурнууд эндэ тодорхойлогдонхой.

Һаалишад, хонишод, механизаторнууд болон луговодууд социалис уялгануудые абаад, өөһэд хоорондоо мүрысэн ажаллана. Мүрысөөндэ илагшадта дамжуулгын Улаан тугууд, вымпелнүүд болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдана.

Гэхэтэй хамта мүрысөө дэлгэрүүлгэдэ горитой дутуу дунданууд эндэ ушарна.

Мүрысөө хүтэлбэрилгэдэ месткомуудай үүргэ, харюусалга бага. Мүн мүрысөөнэй шэнэ онол арга бэдэрхэ, нэбтэрүүлхэ гэжэ рабочком оролдоногүй. КПСС-эй XXIII съездын материалнуудые зондо ойлгуулха талаар биратай юумэн хэгдээдүй байһаар гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

МАЛАЙ ҮҮЛТЭР ҺАЙЖАРУУЛХААР...

Гүрэнэй племстанциин хүдэлмэрилэгшэд аймаг дотор малай үүлтэр саашадань һайжаруулха талаар тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалһан түсэб райкомой бюрогой үзэмжэдэ табиба.

Энэ түсэбэй ёһоор, малай үүлтэр һайжаруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри ажахы бүхэндэ эмхидхэн ябуулагдаха зэргэтэй.

1966 оной түлһөө һайн үүлтэрэй 130 буруу бухануудые, хожомоо үнеэд болохо 1260 толгой хашарагуудые шэлэжэ, тусгаар гүүртэнүүд болгоод, һайн тэжээл, харууһан дээрэ байлгахаар бодомжологдоно. Үнеэдые олоор искусственна аргаар үрэжүүлхын тула үрэжүүлгын 10 пунктнуудые нээхэ, зундаа үнеэдые ороондо оруулхын тулада нүүдэл пунктнуудые гүүртэ бүхэндэ хүдэлгэхэ юм.

Хонидой үүлтэр һайжаруулхын тула 1966 оной түлһөө 2500 толгой үүлтэр һайнтай хурьган хусануудые шэлэжэ таһалхань.

Аймаг дотор малай үүлтэр һайжаруулха зорилгоор зохёогдоһон энэ түсэбые партиин райкомой бюро һайшаагаа.

Ж. БАДМАЕВ.

Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута һаалишан Долгоржап Цырендоржиева мүнөө үедэ һайжаруулагдаһан үүлтэрэй 24 тугалнуудые харууһална. Тугалнуудынь сүүдхын 800—850 граммаар нэмэжэ байнхай. Зураг дээрэ: тугалшан Долгоржап Цырендоржиева.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

Шагнал хайрада хүртэгшэд

ОРДЕНТО ХОНИШОНОЙ ЗОРИЛГОНУУД

«Хэбтэһэн хони бодхоохогүй хүн даа» гээд Ламажаб Дашиевич Лхасарунов тухай Ноёхон нютагай зарим нэгэн хэлсэдэг юм һэн. Теэд тиимэ хүнэй эхэ хонидой отара даажа абаад, богонихон болзор соо нютаг соогоо эгээл һайн дүнгүүдые харуулжа эхилхэдэнь, Лхасаруновай ажалша бэрхээр ноёхоноорхин һайрхадаг, омогорходог болонхой. Алдар солын тиимэшье бэлэхэнээр хүнүүдтэ ерэдэггүйнь хэндэшье мэдээжэ ха юм даа. Илангаяа малшадай ажал жэлэй дүрбэн сагта ходол тухашаранги, тиигээд байгаалиин байдалһаа ехэнхидээ дулдыданти байхаяа һанадаг шуу.

Ламажаб Дашиевич хэдэхэн жэлэй урда тээ тулюур туранхайгаар ондо ороһон зургаан зуу гаран хонидые Бавасан Дабаевна Болхоева гэдэг табяад наһанай хүнтэй даажа абаһан юм. Залуу хонишон түрүүшын жэлдэ тиимэшье һайн дүн туйлажа шадаагүй. Хаанашье, ямаршье ажалда дүй дүршэл хэрэгтэй ха юм. Харин мал харалгада бүришье һайн дүршэл хэрэгтэй. Түрүүшынгээ жэлдэ гаргаһан алдуугаа, бэшэшье дутуу дундануудаа Лхасарунов шэнжэлжэ, зүбөөр ажал хүдэлмэреэ эмхидхэхые эрмэлзэжэ эхилээ һэн. Тиин сагай ошохо бүри дүй дүршэлөөр баяжан, даaһан ажалтайгаа һайн танилсаад байхадаа, «һанаһандаа хүрэхэ, һарбайһанаа абаха» шадалтай болоо. Жэл бүхэнэйнь түсэб үлүүлэгдэжэ, хараһан хони хурьгадынь тобир тарганyудаар ондо ходол орожо байхадань урмашахаар һэн. Нёдондо энэ отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 92 хурьга абажа, толгой бүхэнһөөнь дунда зэргээр 3,1 килограмм ноoһо хайшалаа юм. Иимэ дүн туйлаһаниинь, нэн түрүүндэ, тэрэнэй оролдолгын хүсэн, зүб мүрөөр малаа харууһалһанһаань, зоотехническэ бүхы заабаринe һайнаар хэрэглэжэ шадаһанһаань болоо. Саг соонь хонидоо бэлшээхэ, тиихэдээ бэлшээриингээ газарнуудые бодомжотойгоор хэрэглэхэ, уһалха, мүн малайнгаа хорёо далнуудые сэбэрлэхэ нарин гурим сахихаһаа эхилээд, бэшэ олон юумэнүүд одоол яашахаб. Тэрэнэй дааһан отарын хонид дулаанай сагта һайнаар адуулагдаһанай ашаар үбэлжэлгэдэ ороходоо шадал һайнтай, тобир тарганууд байдаг юм. Искусственна үрэжүүлгэ шанартайгаар хэгдэдэг тула хонидынь һүбайрха гээшые мэдэдэггүй шахуу.

Мүнөө шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Лхасарунов эрхим һайн дүнгүүдые туйлахаар эрмэлзэнэ. Тэрэнэй отарын 642 эхэ хонид апрель һарын һүүлэй үдэрнүүдһээ хурьгалжа эхилээд, мүнөө гурбан зуугаад һайса гаран түл абтанхай.

Коммунист Ламажаб Дашиевич Лхасарунов дааһан ажалдаа жэшээ харуулхаһаа гадна, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэрээндэ нютагайнь зон этигэл найдабаряа үзүүлжэ, сомоной Соведэй депутадаар һунганхай. Эршэмтэй һайн ажалайнгаа түлөө дээдын зургаануудһаа Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүдээр нэгэтэ бэшэ шагнагдаа юм. Бүхэсоюзна выставкэдэшье эльгээгдээ һэн.

Гүрэн түрэмнай ажалша бэрхэ малшан Лхасаруновай хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнаа.

— Минии ажалда иимэ үндэр сэгнэлтэ гүрэнэймнай, арад зонoймнай үгөөд байхада, үшөө һайнаар хүдэлхэ дуран хүрэнэ,—гэжэ Ламажаб Дашиевич хөөрэнэ. — Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ һайн дүнгүүдые туйлажа, саашадаа отарынгаа хонидһоо абтадаг ашаг олзые улам дээшэлүүлхэ зорилготойбди.

Ажал хүдэлмэридөө хэзээдэшье оролдосотойгоор хандадаг хонишон Лхасарунов хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ байһаниинь найдамтай.

С. БИЛИКТУЕВ.

Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

БАРИСАА, ХАРИЛСААНАЙ ТҮЛӨӨ

Партиин XXIII съездын болоһонһоо хойшо хоёр һара үнгэрбэ. Хэдэн миллион совет арад шэнэ эршэ хүсэтэйгөөр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр партиингаа хараалһан түсэб бэелүүлжэ эхилэ. Ажабайдалаар шалгагдаһан экономическа политикын ленинскэ гол ёһонууд энэ түсэбэй үндэһэ һуури болонхой.

Промышленностиин горитой ургалта хангаһанай, хүдөө ажахые һайнаар хүгжөөһэнэй ашаар арад зоной ажана байдал һайжаруулха, тэдэнэй материальна болон культурна эрилтэ хангаха гэһэн гол зорилго партимнай шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалба.

Манай шэнэ табан жэлэй түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ байһанда бидэнэр этигэнэбди. Ажахые шэнээр хүтэлбэрилгэ, түсэблэхэ, материальна урмашуулга зүбөөр хэрэглэхэ гурим табан жэлэй түсэбые дүүргэхэ шиидхэхы нүхэсэл мүн болоно. Энэ гуримай үндэһэ һуури КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумүүдээр табигданхай. Партиин хараалһан эдэ хэмжээнүүд манай социалис промышленностиие, экономикын бүхы һалбаринуудые саашань хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ арга хангаа гэжэ түрүүшын үрэ дүнгүүд гэршэлэн харуулба.

Табан жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ үшөө нэгэ арга нүхэсэл юуб гэхэдэ, энэ түсэб бүхы совет арадай хэрэг болоһон байна. Табан жэлые болзорһоонь урид дүүргэе гэһэн уряа үүсхэл гаргагдаад, үргэнөөр дэмжэгдээ.

Танай республикатай мүрысэдэг Шэтын областёор би һаяхан ябажа бусааб. Шэтэ городто дүтэ һууриһаһан Улетовско районой «Объединение» колхозой гэшүүд партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, гүрэндөө ороoһо, ноoһо, үндэгэ худалдаха табан жэлэй даабариие дүрбэн жэл соо, мяха, һү худалдалгые 4,5 жэл соо дүүргэхээр хараалһан байна. Энэ табан жэлые мал ажалай байра олоор бариха, фермэнүүдээ оньһожоруулха табан жэл гэжэ тэдэнэр соносхоо. Тус колхозой үнэтэ үүсхэлые районой хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэд һайшаан дэмжээ. Энэ жэшээ шухала илгаатай жэшээ бэшэ. Иимэ олон үүсхэл гаргагдаад, хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ байһаар. **Совет арадай эдэбхи үүсхэл, тэдэнэй зохёон байгуулхы ажал табан жэлэй дүүргэлтын шухала үндэһэ һуури болоно.**

Научно-техническэ туйлалта, ажахые шэнэ гуримаар эрхилэлгэ экономическа һуралсалые үргэн далайсатайгаар эмхидхэхэ эрилтэ табина. Предприятинуудай администраци, партийна организацинууд энэ эрилтэ дүүргэхын тула һуралсалай элдэб янзын онол аргануудые—һургуули, курса, семинар, экономическа конференци гэхэ мэтые хэрэглэхэ ёһотой. **Ажалшадые экономическа эрдэм мэдэрэлээр зэбсэгжүүлбэл, табан жэлэй амжалта туйлаха арга нүхэсэл хангагдаха.**

Недели бүхэндэ хэблэгдэдэг КПСС-эй ЦК-гай «Экономическа газетэ» ленинскэ экономическа политика бодотоор бэелүүлхэ тэмсэлэй пропагандист болон эмхидхэгшэ байха юм. Тус газетэ коммунизмын материально-техническа бааза байгуулгын, арадай ажахын экономикын, наука, техникын гол шухала асуудалнуудые тайлбарилдаг, промышленностиин, барилгын, транспортын, хүдөө ажахын, мүн арадай ажахын бусад һалбаринуудта ябуулагдажа байгаа экономическа хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл согсолжо, дэлгэрүүлжэ байдаг. Энээниие гэршэлһэн хэдэн баримта дурдамаар.

Газетын редакци сентябриин Пленумэй һүүлээр экономическа асуудалда, мүнөө үедэ ажахые хүтэлбэрилгэдэ зорюулагдаһан научна конференци үнгэргөө. Тэрээндэ мянга гаран хүн хабаадалсаба. «Ажахын реформо болон предприятинуудай экономико» гэһэн темээр экономическа конференци зарлагдаа. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленумэй баталан абаһан ажахые хүтэлбэрилгын, түсэблэлгын шэнэ гуримда промышленна предприятинуудые оруулхын тула ямар хэмжээ бэелүүлхэ тухай асуудалнууд конференци дээрэ тодорхойгоор зүбшэн хэлсэгдээ, зууршалга заабари баталан абтаа. Ажалые научна ёһоор эмхидхэхэ асуудал газетэдэ зүбшэн хэлсэгдээ. Мүн энэ асуудалда зорюулагдаһан конференци Улаан-Үдэдэ үнгэргэгдөө.

«Ленинскэ партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлэе» гэһэн гаршаг доро һонирхолтой материалнууд газетын номер бүхэндэ толилогдоно. Тиихэтэй хамта газетэ пропагандистска ехэ хүдэлмэри ябуулна. Марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалдаг һургуулинуудта политическэ экономи заалгын программын проект газетын һүүлэй нэгэ номерто толилогдоо. Байгша оной июнь-август һаранyудта энэ программаар хараалагдаһан тусхай хуудаһан газетэдэ хэблэгдэхэ, мүн июньһээ эхилэн, «Предприятинуудые түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гурим» гэһэн темээр заочно экономическа семинар үнгэргэгдэхэ юм.

Газетэдэ толилогдохо, тэрэнэй ябуулха эмхидхэлэй зарим хэмжээн тухай эндэ хэлэгдээ. «Экономическа газетэ» уншадаг, тэрээнтэй холбоо барисаатай хүдэлмэрилэгшэдтэ тэрэ ехэ туһаламжа хүргэдэг, саашадаашье хүргэхэ юм.

Энээниие гэршэлһэн һонирхолтой жэшээ харуулая. Буряадай республикада 1458 хэһэг газетэ захижаар абтана. Тэрээнэй 10 процентые, тусхайлбал, 145 хэһэг «Электромашина» заводойхид захинхай. Тэдэнэй үйлэдбэриингөө экономическа асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэдэг байһаниинь мэдээжэ.

Харин газетэтэй ямаршье холбоогүй, тэрээнтэй ханилдаггүй предприяти, совхоз, барилгын эмхи үсөөн бэшэ бии. Жэшээлхэдэ, 834-дэхи барилга-хабсаралгын поезд, мелькомбинат, түмэр замай транспорт дээрэ газетэ үсөөнөөр абтадаг. «Экономическа газетэ» уншангүйгөөр, тэндэ хэблэгдэдэг материалнуудтай танилсангүйгөөр экономическа эрдэм мэдэрэл шудалха, түрүү дүй дүршэл халан абалсахань бэрхэтэй.

«Экономическа газетэ» республика дотор үсөөнөөр захин абтахаһаа гадна, үсөөнөөр худалдагдана. Оройдоо 134 хэһэг. Тэрэнэй 100 хэһэгынь Улаан-Үдэдэ, 34-ниинь районуудта, тусхайлбал, 6 аймагта худалдагдана. Республикын бүхы аймагуудай гурбанай хоёр хубидань тус газетэ наймаанда табигданагүй. Тэрэ тоодо Зэдын, Сэлэнгын аймагууд оролсоно.

Эзэн ёһоор, һайнаар ажахыгаа эмхидхэн хүтэлбэрилхын тула экономическа асуудал шудалха тон шухала. Тиимэһээ хүтэлбэрилэгшэ, экономист бүхэн, бэлэдхэлэй эмхинүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд экономическа литература уншаха ёһотой.

Энэнь холбоо барисаанай нэгэ талань мүн. Нүгөөдэ талань юуб гэхэдэ, Буряадай экономическа ажабайдал газетэдэ үргэнөөр харуулха эрилтэ болоно. Өөһэдынгөө дүй дүршэл, һанал бодол тухай хөөрэжэ үгэхыень хэдэн нүхэдые газетэ гуйһан байна. «Экономическа газетэтэй» холбоо барисаатай болыт, ханилыт гэжэ журналистнуудые, уран зохёолшодые, экономистнуудые, партийна, ажахын хүдэлмэрилэгшэдые газетын редакци уряална.

М. НИКИФОРОВ,

«Экономическа газетын» Зүүн-Сибирьтэхи корреспондент.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

ТУРКМЕНИИН ССР. Копет-Даг шадарай губи талын таряа шад республика дотороо түрүүлэн намарай ешмээн хуряажа эхилээ. Зураг дээрэ: Ашхабадай районой «Первое Мая» колхоздо таряа хуряалга түлэг дундаа.

ТАСС-ай фотохронико.

МҮНӨӨДЭРЭЙ МОСКВА. Ниислэл хотын Мир проспектдэ 17 дабхар байрын шэнэ гэр анха түрүүшынхеэ тусхай панелөөр баригдажа байна. Ондоо гэрнүүдһээ ямар илгаатайб гэхэдэ, энэ байшан элдэб түхэл-хэмжээтэй һураггүй үсөөн детальнуудһаа бүридүүлэгдэнэ. Панельнүүдэй газаа талын уулзадхануул хуурайгаар залгагдана. Энэ гэр 384 квартиратан. Шэнэ байшангай нэгэдэхи дабхартань хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха комбинат, үхибүүдэй таһалга бии байха. Иимэ түхэлэй 17 дабхар байшангууд Смоленскэ бульварта баригдаха юм. Зураг дээрэ: Мир проспектдэхи 17 дабхар байшангай барилга. Хуушан гэрнүүдэй задалагдаха саг ойртоо.

ТАСС-ай фотохронико.

БАЯРТАЙ ХҮХЮУНЭЭР

Мэнэ һая Мухар-Шэбэрэй аймагай Культурын байшан соо хүн зон дүүрэн байба. Эндэ СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадууд Ж. Б. Ванкеевтэй, Е. М. Павловтай уулзахаяа Мухар-Шэбэр тосхоной эмхи зургаануудай болон предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, «Коммунизм» колхозой гэшүүд, мэргэжэлтэд олоороо ерэбэ.

Үдэрэй 3 час болоод байхада, залшье зүгын үүр мэтэ хүнхинэжэ байгаа. Тэрэнгеэр шэмэглэн гоёогдоһон сценэ дээрэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ц. О. Цыбиков гаража, суглаа нээбэ.

Нэн түрүүн депутадта кандидат Ж. Б. Ванкеевэй этигэмжэтэ нюур И. А. Белозеровто үгэ үгтэнэ.

— Манай аймагай ажалшад КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжон, һунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтахын тула социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоһон байна. Тиихэдээ али бүхы талаар хахад жэлэйнгээ түсэбые саг болзорһоонь урид дүүргэхэ тухай «Искра» колхозой малшад үүсхэл гаргаһан. Тэдэнэр гүрэндэ һү худалдалгаар зургаа һарынгаа түсэбые июниин 1-дэ, хахад жэлэй дүүрэтэр даалгабариһаа гадуур 500 центнер һү худалдаха, мяха гүрэндэ худалдалгаар хахад жэлэйнгээ түсэбые һунгалтын үдэртэ дүүргэхэ уялга абаһан бэлэй. Энэнь яһала амжалтатайгаар бэелүүлэгдэнэ. Тэрэшэлэн тарилгын хүдэлмэриие һайн шанартайгаар, богони болзор соо дүүргэхэ тухай Заганай колхозойхид һанамжалаа һэн. Энэнь баһал бүрин түгэс дүүргэгдэә.

Саашань нүхэр Белозеров депутадта кандидат нүхэр Ванкеевэй ажабайдал болон ажал ябуулга тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэхэ зуураа, энэ хүнэй түлөө нэгэн адляар дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадаа уряалба.

Трибунада совет парламентда түлөөлэгдэхөөр дэбжүүлэгдэһэн Е. М. Павловай этигэмжэтэ нюур, райОНО-е даагша И. А. Фалилеев гараба.

— Манай совет арад засаг түрын дээдэ зургаанда парти болон правительствын элитэ ажал ябуулагшадые дэбжүүлхын хажуугаар тарян ажал болон мал ажал дээрэ хүдэлжэ байһан жиирэй хүнүүдые нэрлэнэ. Энэмнай совет һунгуулиин системын ёһотойл демократическа шанар шэнжэнь болоно,—гэбэ.

Тиин депутадта кандидат Е. М. Павловай намтар тухай дэлгэрэнгыгээр мэдээсэә.

һүүлээрнь колхоз хоорондын барилгын эмхи зургаанай түрүүлэгшэ Л. С. Леонов, аймагай үйлэдбэриин управлениин начальник Н. Н. Хорошых, финансист Н. И. Сантуев, «Коммунизм» колхозой һаалишан Г. Кадрылева гэгшэд үгэ хэлэжэ, уулзаһан кандидадайнгаа түлөө дуугаа нэгэн адляар үгэхэ ёһотойбди гэжэ уряалбад. Тэдэнэр мүн барилгын эмхинүүдэй хангалга, түхеэрэлгые һайжаруулха, тэдэнние мэргэжэл һайтай хүдэлмэрилэгшэдөөр хангаха, аймагай центр болон Никольск тосхондо шэнэ больница, һургуули барюулха тухай һанамжа, дурадхалнуудаа элирхэйлһэн байна.

Суглаанай эсэс дээрэ депутадта кандидадууд нүхэд Ж. Б. Ванкеев, Е. М. Павлов гэгшэд ажал хэрэгүүд тухайдаа хөөрэжэ үгэбэд, һунгагшадай этигэл найдабариие харюулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо байһан тухайдаа хэлэбэд.

Г. ХОГОЕВ.

ТҮРЫН ТҮРҮҮ

СУГЛААНДА ерээд, Гонгор Дылыкович түрүүшээр хүнүүдэй хэлэхые шагнажа һуугаа ха. «Хамаг юумэн өөрын толгой дээрэ тудаха юм гэжэ долоон заяандаашье һанаагүй». Шэнээр эмхидхэгдэһэн Оёорой совхозойхидто ехэ эрхэ үгтөө —өөһэдынгөө дундаһаа нэгэеэ засаг түрын дээдэ зургаанда — СССР-эй Верховно Советдэ депутат болгожо һунгаха кандидадаар дэбжүүлхэ хуби хүртөө. Хэнээ заалтайб? Совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ Бальчин Тарбаев үгэ абана. Арад түмэнэй засаг түрэ, эрхэ сүлөө, зол жаргалта ажабайдал тухай уран зохидоор тааруулжа байгаад хэлэхэшье гээшэнь аргагүй. «Би иигэжэ үгэ хэлэжэ шададаг һайб» гэжэ Гонгор Дылыкович дотороо бодоно. Энэ үедэ зэргэлжэ һуугааша нүхэрынь юун тухайдашьеб шэбэнээд һамааруулжа, халта дуулан гэхэдэнь, Бальчин Жаргалович өөрынь нэрые дурдажа байба. «һүй, энэ юун болобо, яахадаа минии нэрэ дурдагдаха болооб?»

— Гонгор Машеевые мэдэхэгүй хүн манай дунда үгы. Ажалша, үнэн сэхэ тухайншье хэлэлтэгүй. Аймагай, сомоной Совэдэй депутадаар хэдэ дахин һунгаһан байнабди. Хододоол һанаһан соомнай этигэл найдабариимнай харюулжа, зон нүхэдтөө хэзээ бүхэндэ ашатай туһатай ябаа, ябанашье, ябахашье. Тиимэһээ би...

Одоол юунэй боложо байһаниие ойлгоһон Гонгор Машеевэй «хайрлыт, хэшээгыт, битнай шадахагүйлби!» гээд гүйжэ бодошохоёо һанахада, хажуудахи нүхэрынь доошонь татажа һуулгана.

— Зон нүхэдэй этигэл найдабари гээшэ ехэ. Гурба дахин аймагай, нэгэ дахин сомоной Совэдэй депутадаар һунгагдаһан хүм. Теэд мүнөөмнай бүри дээгүүр һунгалта болохонь ха юм. Депутат боложо һунгагдаа юм һаа, хэр лэ бираха хүн аабиб гэжэ һанаам зобоно. Үгэ хэлэндэшье тулюур, ажалаал хээд ябагша хүм даа,—гэжэ Гонгор Дылыкович хөөрэнэ.

«Ажалаал хээд ябагша...» Ажалшье гээшые хэдэг, ниитынгээ ажахые хүгжөөлсэхын тулада эсэхэ сусахые мэдэнгүй хүдэлдэг хүн Гонгор Дылыкович. Эгсэ гушан жэлэй саада тээ ХТЗ тракторта һууһанһаа хойшо (фронтын жэлнүүдһээл бэшэ сагтань) ходо механизатораар ажаллаа. 1946 ондо армиһаа бусажа ерэхэдэнь трактор, комбайнууд булта хуушаржа һалаһан, хэрэгтэй запасной частьнууд байхагүй, механизаторнууд дутамаг, полинууд буртаг үбһэндэ дарагдашаһан, полиин заха, булан тохойнууд оройдоо хахалагдахаяа болижо, дахин эдэгэршэһэн, талха тарян хомор — һүзэг алдама байдал үзэгдэбэ. Теэд фронтһоо бусаһан хүбүүдшье хамсыгаа шуун орожо, уданшьегүй «албанһаа бусаһан абгайнарнай ажалаараа колхозоо арьбажуулба» гэһэн дуунай аялга Зэдын голоор сууряатадаг болоо. Хойто жэлынь болоходо Гонгор Машеев тракторна бригадын бригадир болобо. Бэрхэшээлнүүд захагүй. Тиигэбэшье залуу бригадир һайн эмхидхэлшэ байһанаа харуулжа, тиихэ үедэ байһан Оёор тосхоной «Заветы Ильича» колхоз тарян ажалаараа аймаг, республика дотороо түрүү ажахынуудай нэгэн болобо. Энээндэ тракторна бригадын бригадирай хубита яһала байһан. 1954 ондо Россин Федерациин хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаан боложо, Гонгор Машеев Москва ошожо ерэбэ.

Шэнэ шэнэ трактор, комбайнууд ерэдэг болобо. Байн байтараа Гонгор Дылыковичэй дахин тракторта гү, али комбайндаа һууха дураниинь хүрэдэг болоо. Тиигэжэ 1954 ондо «С-4» комбайнда

һуугаад, 1959 ондо шэнэ маркын «СК-3» комбайн абаба. Жэл бүрил гурба-дүрбэн нормо хүрэтэр хадажа, холо ойгуур суурхадаг байгаа. Сезон соо нормын ёһоор 220 гектарай орондо 800 гаран гектар хүрэтэр тарла хададаг байба. 1963 ондо 800-гаад, хойто жэлынь 700-гаад гектар хадаа. һүүлэй хоёр жэл соо шэнэ комбайнууд ерэжэ, агрегадуудай олошороошье һаа, 600—700-гаад гектарай таряа хуряагаад лэ байһаар. Нёдондо Оёорой совхозой нэгэдэхи отделенидэ 6 комбайн ябаа. Мүнөө жэлдэ үшөө 4 шэнэ комбайн нэмэжэ абтаад байна.

— Хоёр мянгаад гектар тарилгатайбди, агрегат бүхэндэ хошоод зуун гектар хүртэнэ. Орохын тэдысэл һалгаад орхино бэзэбди... Бушуу түргэндөөл һайн ааб даа: гээлтэ хоролто болохогүй, орооһо таряагаа хуряажархёод, тэжээлэй ургамалнуудые хуряаха, зөөхэ, һолоомо һошоёо сэбэрлэхэ, сомохо, паараа хахалха, малайнгаа үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд барагдагшагүй бэлэйл,—гэжэ Гонгор Дылыкович хөөрэнэ.

Худөө нютагта Гонгор Дылыковичэй хэжэ шадахагүй ажал үгы гэхэдэ, балайшье алдуу болохогүй. Поли дээрэ гарабал, ямаршье оньһон техникэдэ һууха, мастерской соогоо түмэршэ дархан, слесарь, токарь, электрогагнууршан. һүхэеэшье барибал, нэгэнэйл тухайтай модошо дархан. Хуряалгаяа дүүргэжэрхёод, комбайнер ондоо элдэб хүдэлмэридэ ябадаг. һүүлэй хоёр жэл соо гараж соогоо слесарьлэнэ.

Нютагайнь зонтой хөөрэлдэхэдэ, Гонгор Дылыкович тухай нэгэ хазагай үгэ хэлэхэ хүн үгы.

— Би трактористааршье, комбайнерааршье хүдэлөөб. Гонгор Дылыковичэй бригадиршье, комбайнершье ябахада сут ажаллааб. Нэгэ үлүү юумэ хэлэхэгүй, ходол туһалжа, ходол һайн юумэндэ һургажа ябадаг аха нүхэрнай,—

гэжэ залуу шофер Ендон Урбанеев хэлэнэ.

Үйлсэдэ ушарһан дун сагаан толгойтой нэгэ үбгэжөөлтэй дайралдажа хөөрэлдэхэдэ, баһал юрөөл табихаһаа нааша болошобо.

— Хүнэй хүбүүд гээшэ иимэл байха, иигэжэл ябаха хэрэгтэй. Гонгор тухай ажалша бэрхэ, нүхэд олонтой, зон нүхэдтөө туһатай гэжэл дуулдажа байхаһаа бэшэ, иимэ тиимэ гэһэн муу үгэ дуулаагүй хүм. Түрые түрүүлжэ, түрые түшэжэ ябаха хүн гээшэ тэрэл хүн. Арад зонтоёо дуу нэгэдэлсэхээ һунгуулиин үдэрые хүлеэжэ ядажа байнаб,—гэнэ үбгэжөөл.

Зэдын аймагай Оёорой совхозой механизатор Гонгор Машеев СССР-эй Верховно Совэдэй депутадта найдамтай кандидат.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫН ТУЙЛАЛТЫН ВЫСТАВКЫН ГЛАВНА КОМИТЕДТЭ

Мал ажал болон тарян ажал хүгжөөлгөөр, продукци үйлэдбэрилгэ, гүрэндэ тушаалгаар 1965 ондо ехэ амжалта туйлажа, 41,4 мянган тонно мяха гүрэндэ худалдажа, түсэбөө 104 процент, 102,5 мянган тонно һү тушаажа, түсэбөө 100,5 процент, 4846 тонно нооһо тушаажа, түсэбөө 110 процент, 22,3 миллион үндэгэ тушаажа, түсэбөө 112 процент, мүн 77 мянган тонно орооһо таряа гүрэндэ тушаажа, түсэбөө 103 процент, 19,1 мянган тонно хартаабха тушаажа, түсэбөө 127 процент дүүргэһэнэйнь түлөө СССР-эй арадай ажахын туйлалтын Выставкын Главна комитедэй тогтоолоор 1966 ондо Буряадай АССР-тэ Выставкэдэ хабаадаха эрхэ олгогдоод, дипломоор шагнагдаба гэбэл:

Хоёрдохи шатын диплом—
БУРЯАДАЙ АССР-тэ ОЛГОГДОБО

АЛТАН МЕДАЛЯАР ШАГНАГДАГШАД:

Модогоев Андрей Урупхеевич КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь.

Барьядаев Константин Лаврентьевич, республикын Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшэ.

Хахалов Александр Уладаевич, Бур.АССР-эй Верховно Совэдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ.

Игнатьев Илья Александрович — республикын Хүдөө ажахын министр.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР

Дубровский Василий Иванович, республикын Министрнүүдэй Совэдэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо.

Медведев Назар Ермилович,— КПСС-эй обкомой секретарь.

Зинченко Иван Павлович, КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

Николаев Базыр Иннокентьевич, республикын Хүдөө ажахын министерствын таһагай начальник.

Герасимова Людмила Макаровна, республикын Хүдөө ажахын министерствын таһагые даагша.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Зубенко Федор Трофимович, республикын Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

Овчинников Павел Константинович, республикын Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

Желтый Артем Владимирович, республикын Министрнүүдэй Совэдэй хүдөө ажахын бүлэгые даагша.

Очиров Цырен Очирович, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин редактор.

Угрюмов Георгий Афанасьевич, республикын Хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһагай начальник.

Трофимов Илья Иннокентьевич, республикын Хүдөө ажахын министерствын главна агроном.

Зэдын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениһээ

Хоёрдохи шатын диплом—
ЗЭДЫН АЙМАГТА

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР

Бадиев Александр Алексеевич, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Воробьев Иннокентий Филаретович, аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Прокосов Геннадий Игнатьевич, аймагай үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник.

Нэгэдэхи шатын диплом—
ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

АЛТАН МЕДАЛЯАР

Щербаков Николай Николаевич, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР

Таракановский Сергей Федорович, колхозой луговод.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Бутаков Евлампий Павлович, колхозой тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир.

Заболотский Федор Афанасьевич, колхозой тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир.

Гурбадахи шатын диплом—
БОРЬЁОГОЙ СОВХОЗДО

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР

Чупышева Тамара Петровна, совхозой ахалагша хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Хомутов Борис Павлович, Борьёогой совхозой директор.

Тугаринов Алексей Федорович, совхозой главна агроном.

Шантаханов Владимир Прокопьевич, совхозой зоотехник-селекционер.

Гомбожапов Балданима Гомбожапович, совхозой ахалагша хонишон.

Гурбадахи шатын диплом—
XX ПАРТСЪЕЗДЫН НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Кавелин Михаил Поликарпович, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Каленов Василий Павлович, тракторно-тарян ажалай бригадын бригадир.

Цыбенов Дугаржап Жамбалович, колхозой комбайнер.

АЛТАН МЕДАЛЯАР

Зайцев Иван Павлович, Горинэ совхозой мал адуулагша.

МҮНГЭН МЕДАЛЯАР

Цыремпилова Гомбоцырен Гончиковна, «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон.

БРОНЗО МЕДАЛЯАР

Цыденов Шагдар Лубсанцыренович, «Октябрьский» совхозой мал адуулагша.

Жаргалов Сандак Базарович, Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Бадмаев Санды Мункоевич, Торинэ совхозой кукурузашан.

Мельников Виктор Николаевич, «Коммунизм» колхозой тракторист.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха)

Кубын арадтай һаналаа нэгэдэн талархана

КАИР. Азиин, Африкын оронуудай һанал нэгэдхэхэ эмхиин Саг үргэлжын секретариадай Каиртахи байшан соо тус секретариадай онсо зөөлтэй суглаан болобо. «Кубада эсэргүү, Азиин, Африкын ба Латиин Америкын арадуудта эсэргүү американска зэрхэг түримхэй ябуулга болюулгаха!» «Кубын арадтай һанала нэгэдэлгэ мандаха болтогой!» гэһэн лозунг доро энэнь үнгэрөө.

ПАРИЖ. Испаниин интеллигенциин 200 шахуу түлөөлэгшэд Кубада эсэргүү шэглүүлэн, США-гай хэжэ байгаа хорото муухай ябуулгануудые эрид буруушааба. Эдэнэр Мадридтахи американска посольстводо бэшэг эльгээбэ. Тиихэдээ Кубада эсэргүү США-гай зэрхэг түримхэй ябуулгын дахинаа үүдхэгдөжэ магад байһантай дашарамдуулан, тэдэнэр һанаата боложо байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээд, Вьетнамда, Конгодо, Доминиканска Республикада эсэргүү американска зэрхэг харгис ябуулгые эрид буруушааба.

Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэхи бүлэг студентнэр, хүдэлмэришэд Мадридтахи США-гай посольстводо ерээд, Кубада эсэргүү харалга гүрдэлгэ тушаа эрид буруушаал мэдүүлээ. Энэ посольствые полициин олон сагдаанар хамгаалан харууһалдаг болонхой.

САН-ХОСЕ. Коста-Рикиин Арадай авангард гэжэ партиин Центральна Комитет американска зэрхэг түримхэй ябуулгада дайрагдажа магад Кубын арад түмэнтэй һанал бодолоо нэгэдэнхэй байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ. Куба гансаардахагүй. Бүхы дэлхэйн арадууд Кубын талада байна гэжэ ЦК-гай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

БОГОТА. Эб найрамдал хамгаалха Колумбиин национальна совет Гуантанамын оршондо США-гай зүгһөө хэгдэжэ байгаа зэрхэг түримхэй ябуулгые, Кубын эрье шадар хорото аашануудай ходо гаргагдадагые эрид буруушаагаад, аха дүү Кубын арадтай һанал нэгэтэй байхыень бүхы демократическа эмхинүүдые уряална.

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинын «Нуэстра Палабра» газетэ редакционно статья дотороо иигэжэ тэмдэглэнэ: США-гай империалистнууд Доминиканска Республикые эзэмдэн богоолшолхо гэһэн хорото муухай ябуулгадаа Латиин Америкын оронуудай арминуудые элсүүлхэ, энэ оронуудые Кубада добтолхо дамжуур болгохо гэһэн һэдэлгэнүүдэйнгээ буруу һүрэхэдэнь, мүнөө Кубын арадта эсэргүү зэрхэг түримхэй ябуулга үүдхэхэ оно мүр бэдэржэ байна. Латиин Америкын арадууд Кубын революциие хэзээшье даруулхагүй гэжэ тус газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

Сириин арадай туйлалтануудые хамгаална

ДАМАСК. (ТАСС). Сириин Араб Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министр М. Ашевиин хүтэлбэри доро арадай оборонын дээдэ комитедэй ээлжээтэ заседани боложо, «Эсэгэ ороноо хамгаалхын тулада бүхы хүн зоноо элсүүлэн жагсааха» хэмжээ ябуулгануудай дүүргэлтын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Арадай оборонын эмхинүүд территориально-үйлэдбэриин ёһо гурим баримталан байгуулагдана. Тосхон бүхэн, завод бүхэн арадай сэрэгэй тусхай дружинатай байха, эдэниие һургаха хэрэгтэ кадрова, амаралтада гараһан офицернүүд хабаадуулагдана.

24-нэй комитет хүдэлмэреэ һэргээбэ

МОГАДИШО, июниин 2. (ТАСС). ООН-ой 24 гэшүүнэй комитет энэ үглөөгүүр Сомалиин Республикын ниислэлдэ хүдэлмэреэ һэргээбэ. Колониализмые бүрин усадхаха зорилготой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг энэ комитет нүүдэл сессиэ Африкын оронуудта үнгэргэнэ. Вторнигой үдэр Танзаниин ниислэлдэ заседаниия дүүргэхэнь.

Түримхэйшүүлэй гээлтэ хоролтонь улам нэмэнэ

ХАНОЙ, июниин 2. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ армиин сэрэгшэд Куангнам провинциин хойто зүбидэ апрелиин 1-һээ майн 10 хүрэтэр дайлалдахадаа, дайсанай 2335 сэрэгшэдые, тэрэ тоодо 1988 американцнуудые, хүлһөөнь буулгаһан байна. ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, энэл үе соо Урда Вьетнамай патриодууд американска 12 самолёт унагаагаа, 21-ые һандаагаа, олон буу ехэ һомо хэрэгсэлнүүдые буляан абаа.

Сайгоной засагаархидай шиидхэбэри

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американска информационно агентствэнүүдэй корреспондентнэрэй Сайгонһоо дамжуулһанай ёһоор, Нгуен Као Ки гэгшын харгис засаг ба буддистнуудай дээдэ зэргэтэд «саг зуурын политическэ эблэрэлгэ» туйлаа. Сайгоной засаг захиргаанда 10 буддистые июниин 5-һаа оруулхаб гэжэ Ки зүбшөөлөө үгэһэн байна.

Буддистнуудай удамаршадай дунда арсалдаан гараа, Китай хэһэн эблэрэлгэ хэр удаан байха ааб гэһэн багсаамжануудые американска корреспондентнүүд мэдүүлбэ.

Харгис сэрэгүүд Гуэдэ ороо

НЬЮ-ЙОРК, июниин 2. (ТАСС). Урда Вьетнамай сэрэгэй хунтада үнэн байдаг сэрэгүүдэй ехэ подразделенинүүд мүнөөдэр Гуэ хотые, Нгуен Као Киин правительствада эсэргүү буһалгаа хэһэн буддистнуудай түшэг тулгуури болоһон хотые эзэлбэ.

Нигеридэхи байдал

НЬЮ-ЙОРК, июниин 2. (ТАСС). Нигериин хойто нютагуудаар һүүлэй үедэ буһалгаануудай болоһонһоо шалтагаалан, 92 хүн алуулһан, 506 хүн шархатаһан байна.

Хойто Нигериин захиргаанай түб —Кадуна хотоһоо абтаһан тусхай мэдээсэлнүүдэй ёһоор, провинциин бүхы территори дээрэ гурим журам һэргээгдээ. 300 хүн баригдажа тушаагдаа.

Индонезидэ юун болоноб?

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Оборонын, аюулгүйн асуудалнуудаар Индонезиин премьер-министрэй орлогшын уялгые саг зуура дүүргэжэ байгаа генерал-лейтенант Сухарто Антара гэдэг национальна информационно агентствын ажал ябуулгые адаглаха даабаритай болобо.

Рейтер агентствын корреспондентын Джакартаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, урда тээнь, иимэ зорилго гадаадын хэрэгүүдэй министр Субандриодо даалгагданхай байһан.

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Индонезиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Адам Малик Малайзиин премьер-министрэй орлогшо Абдул Разактай хэлсээ хээд, Бангкогһоо мордохынгоо урда тээ хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ зорюулан мэдүүлгэ хэбэ.

Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Зүүн-Урда Азиин оронуудай харилсаа холбооной союз байгуулха проектдэ Малайзи, Индонези, Филиппинэ, Таиланда нэгэдэхээр зүбшөөрөө гэжэ Малик дурдаба.

Шиидхэбэринь гүйсэдхэгдөө

ЛОНДОН, июниин 2. (ТАСС). Конгын агсан дүрбэн министр тушаа сэрэгэй трибуналай гаргаһан, президент Мобуту гэгшын баталһан приговор мүнөөдэр Леопольдвильда хүсэндөө оруулагдан гүйсэдхэгдөө. Энээн тушаа Рейтер агентствын корреспондент Леопольдвильһаа мэдээсэбэ.

Үглөөнэй 9 часта 80 мянган хүнэй хараһаар байтар Эварист Кимба, Жером Анани, Александр Маламба, Эммануэль Бамба гэгшэд үлгэгдэн саазалагдаа. Эдэ дүрбэниие правительствада эсэргүү хорото үгэсэлгэ бэлдэлсээ гэжэ гэмнэбэ.

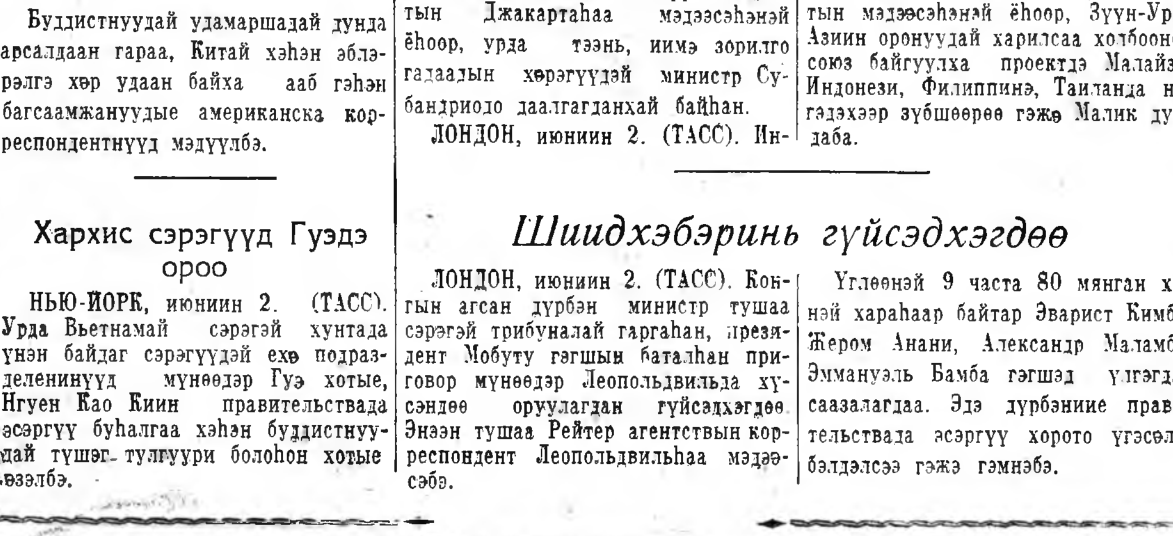

ЯПОН. Хиросимадахи Амгалан байдал гэжэ талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

„СЕРВЕЙОР-1" ҺАРА ДЭЭРЭ БУУЛГАГДАА

ТАСС-ай эрдэмтэ шэнжэлэгшэ иигэжэ бэшэнэ:

Американска «Сервейор-1» гэдэг автомат станци һарын Шуурган далай дээрэ июниин 2-то дорьбоогүйгөөр бууба. Энэнь дүрбэ һарын урда тээ дорьбоогүйгөөр бууһан «Луна-9» гэжэ совет станци шэнгеэр, һарын нюур талын телевизионно дүрэ зурагуудые дамжуулха зорилготой. Хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада, «Сервейорой» панорамна камераһаа түрүүшын зурагууд абтаа. Зурагуудые хэдэн хоногто дамжуулжа үргэлжэлхэ түсэбтэй.

«Сервейор» станци дэгдээгдэхэдээ 1000 килограмм шахуу шэгнүүртэй байгаа. һара дээрэ бууха үеөөрнь станциин шэгнүүр 270 килограмм болоо. Юунэй тиигээб гэхэдэ, түлишэнь галдагдаа, хадууха двигателиинь тусгаарлан һалаа бшуу.

Тус станциие дэгдээхын тула «Атлас-Кентавр» гэдэг хоёр шататай ракетэ хэрэглэгдээ. «Сервейор» станциин һара тээшэ шэглэн ниидэхэ замда оруулагдаһанай һүүлээр 14 часай үнгэрөөд байхада, тусхай двигательнүүдэй туһаламжаар тэрэнэй дабшаха замынь залагдаа.

Энэ станци хараалагдаһан газарһаа 16 километр хажуу тээ, һара дээрэхи жэгдэшэг (Газарһаа адаглан харахада) райондо бууба.

Станциие залан шэглүүлхэһээ гадна, хадуун тогтоолго эгээн харюусалгатай шатань болоно. Дорьбоонгүйгөөр буулгахын тула хатуу түлишэ хэрэглэдэг хадуулгын тусхай двигатель, мүн шэнгэн түлишөөр ябадаг гурбан двигатель хэрэглэгдээ. Түрүүшээр хадууха двигатель, удаа тээнь бусад (верньернэ) двигательнүүд станциин ябасые һарын нюруунһаа дээшэ дүрбэн метр шахууда нуль шахуу болоторнь удааруулаа.

«Сервейор» энэл үндэрһөө тусхай «хүлнүүдээр» тулгалан бууба. Эдэ гурбан «хүлынь» һарын нюур талые дайраһан дорьбоое зөөлэрүүлхын тула гидравлическа амортизаторнуудтай байгаа. Тусхай материалаар бүтээгдэһэн дискэнүүд тэдэ «хүлнүүдэй» үзүүртэ хадагдаа. «Луна-9» станциин ниидэлгэ, тэрэнэй туйлаһан үрэ дүнгүүд «Сервейорой» программа дүүргэлгэдэ туһа дүхэм болоһониинь дамжаггүй.

«Луна-9» гэжэ совет станциин, «Сервейор-1» гэдэг американска станциин ниидэлгэнүүд—һарые шэнжэлхэ замдахи түрүүшын лэ алхам болоно. һарые эрдэм ухаанай, хүгжэлтэ дэбжэлтын ашаг туһада амгалан ёһоор, имагтал амгалан гуримаар хэрэглэхэ хэмжээ бүри мүнөөнһөө абаха шухала байна. «һарые, огторгойн бусад бэе бодосуудые шэнжэлгын ба ашаглалгын талаар гүрэнүүдэй эрхилхэ ажал ябуулгын гол гуримууд тушаа уласхоорондын хэлсээ баталха асуудал ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха» гэһэн Советскэ правительствын үүсхэл эдэл зорилгонуудта зорюулагдана.

НАНГИН ҮРЭhЭ ХЭН ТАРИХАБ?

Публицистикэ

1

Зал соо гэрэл унтаржа, кино эхилбэ. Манай үеын элитэ сэхэ поэт, наhа бараhан Михаил Аркадьевич Светловой сценаряар зохёогдоhон «Хорёод жэлэй үнгэрхэдэ...» гэhэн фильм уран hайхан найруулгаараа, революционно гүн удхаараа харагшадай анхаралые суранзан шэнгеэр татажархёо. Совет засагай түлөө улаан шуhаараа тэмсэhэн булад зоригтой большевигүүдэй, түрүүшын эдир комсомолшуудай дүрсэ, ерээдүйн hайн hайхан сагууд тухай, тэдэнэй холын бодолнууд бидэндэ ойлгосотой, тон дүтэ байгаа hэн.

Теэд харагшадай дунда хоёр залуу хүбүүд бүдүүлиг зан гаргажа, шанга шангаар дуугаралсажа hууба. Нэгэ наhажаал хүн тэсэжэ ядахадаа, хүбүүдтэ хандаба:

— Та хоёр кино хараха гэжэ ерээ гүт, али хөөрэлдэхөөр гү? Зондо hаалта бү хыт даа.

— Үбгэжөөлхэн аа! Аниргүйхэн лэ экран тээшээ хараад hуулши даа,—гэжэ нэгэнийнь гэдэргээ эрьеэд, шүдэнэйнгөө забhараар бүрд гэбэ. Тэрэнэй убайгүй ааша зоной дура гутааба. Хэдэн тээhээ добтолуулхадаа, хүбүүд аниргүй болоо hэн. Габэшье кино огто hонирхоогүй маяг үзүүлэн, ехэл залхуурhан, «юрэдөө энэниие хараашье hаа, үгышье hаа хамаагүй hэн ха» гэhэн маяг үзүүлэн hуугаа бэлэй...

«Амидышуул болон алуулагшад» гэжэ фильмын олондо hайшаагдаhанинь арсалтагүй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнда ами наhаяа хайрлангүй, Гитлерэй хара булимтарагшадhаа түрэл совет дайдаяа үбсүүгээрээ хамгаалан бодоhон манай арадай габьяа солые магтан дуулаhан тэрэ фильмээр хэн омогорхонгүй байхаб!..

2

— hэ, юуеынь ходо дайн тухай харуулагшаб? —гэжэ юhэдэхи класста hурадаг Цырма гэжэ басаган ондогоноо hэн.—Хашартай болошоо...

Хашартай болошоо? Би тэрэ басагантай хүхэ модон болотороо арсалдаа hэм. Ажабайдалай дүршэлөөр нэгэ бишыха тэрээнhээ баяншаг байhан дээрэhээ тэрэниие торгожо болоо ёhотойб? Теэд үнэншүүлжэ бираа гүб, али үгы гү, hайн мэдэнэгүйб.

Үнэншүүлжэ шадаhаншье байбални, цырманууд үшөөл байха. Киногой зал соо убайгүйгөөр аашалhан хүбүүдшье минии хоюулан бэшэ (би бүхы залуушуулые муудхахаяа hанана бэшэб, тиимэшүүл үсөөн гэжэ этигэнэб). Тэдэнэр хаанаhаа бии болоноб? Хэнэй гэмээр совет зоной гэгээн нангин омогорхолдонь hэнгэргүйгөөр нёлбожорхидог зантайгаар хүмүүжэнэб?

hургуулида hуража ябахадаал, эдиршүүл үзэл сурталай талаар эгээл шухала хатуужалай хэшээлнүүдые гараха ёhотой ха юм. Илангаяа түүхын, литературын, мүн бусадшье хэшээлнүүд коммунис үзэл сурталай алтан үрэhэнүүдые шабинарай сэдьхэлдэ тариха үүргэтэй бшуу. Урдаа табигдаhан зорилгоёо багшанар ойлгодог, тэрэнээ бэелүүлхэ гэжэ оролдодог aaб даа. Тиибэшье hаань, hурагшадай зариманиинь жэгтэй үзэлтэй,

3

зохидгүй аяг аашатай, дээрэлхүү зантайгаар ургана бэшэ гү?

Ажабайдалай түрүүшын hургаалнуудые үхибүүн бүхэн гэр бүлэдөө олодог гээшэ ааб даа. «Ши намда хэды үгэ хэлэжэрхи, тиихэдэшни, би эсэгэшни хэн бэ гэжэ тодорхойлхоб» гэhэн хуушанай араб үгэ бии агша. Тус үгэ хии талаар хэлэгдээшьегүй байха. Үхибүүдэйнгээ hэнгэргүйгөөр дуугархада өөгшөөжэ, энеэлдэжэ байдаг эхэ, эсэгэнэр заримдаа дайралдадаг. «Манай Галихан, манай Сэдэбхэн хүнэй саада тээ гаратар дуугардаг, hүбэлгэн юм даа»,—гэлдэхэл. Хамаг юумэ хуу мэдэхэ хэбэртэй, юумэ тоогоошогүй болодог эдиршүүлэй дээрэлхүү зан эндэhээ удхатай бэшэ аал?..

Яаба хээбэшье, бидэнэй дунда революционно ёhо заншалда хайша хэрэгээр хандадаг, тэрэниие хүндэлдэггүй хүнүүд байха ёhогүй. Тиимэ хүнүүдые хайхарангүй, хажуугаарнь гарабал, коммунис үзэл сурталдаа урбаhантай адли бэшэ аал?

* *

Буржуазна үзэл бодолые бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэрүүлжэ, социалис оронуудай хамаг зоной ухаан бодолые ээлжэрхихэшье дуратайнууд, үзэл сурталай эбсэшэгүй дайсаднай уураг тархи,

4

нүгөө таладамнай бии гэжэ саг зууршье мартажа болохогүй. «Сүлөөтэ Америкын сууряан» болон манине хүреэлhэн олон тоото буржуазна радиостанцинууд манай орон тухай худал хуурмаг хөөрөонүүдые, капиталис «диваажангууд» тухай хубхай номнолнуудые сээл уруу хахуулинуудые хаяhан мэтэ, агаарай долгиндо гаргажал байдаг. «Нэгэшье жараахай ороно аалам?»—гэhэншүү ха юм даа. Теэд хаа-яа буржуазна номнолой хахуулида ородогшье зон дайралдадаг. Илангаяа юумэ үзөөгүй, ажабайдалай шалгалтын бэрхэшээлнүүдые дабажа үзөөгүй, гэнэн хонгор зон тэрээндэнь хахажа болохо...

Үнгэрөөшэ дайн гушаад миллион совет хүн зоной ами наhые таhалаа. Гушаад миллион! Дуулана гүт, Цырма, тэрэнэй талые баригшад!

Хэдэн миллион зэмэгүй зониие хюдажа, гар хүлөө нилээдгүй шуhадаhан, нүгэлтэ хара гэмээ дүүрэн амсаха ёhотой фашис алуурщадай гэмыень сагаалха hэдэлгэ гаргадаг «эльгэ нимгэтэн» Баруун Германида бии болонхой. Эхынь нюдэн дээрэ нялхыень зобоохоhоо эхилээд, зуун тамын орон гэгдэhэн олон тоото концлагерьнуудай, оёоргүй гүзээтэй hүрөөтэ арьяатаншуу, крематоринууд соо зониие хорото газаар хахаажа алаха

5

гү, али амидыгаар галдаха хүрэтэр, хүн зониие хюдалгыч эрдэм шудалhан гитлеровецүүдэй гэмые хүлисэхэ гэжэ гү?! Иимэ муухай дайсадhаа Эхэ ороноо хахад Европые аршалhан совет арадай габьяа солые мартаха гэжэ гү?!

Баатарай үхэлөөр алдалhан хүн бүхэндэшье хүшөө бодхообол, тэдэнэй аша габьяагай алдар соло үшөө ехэл! Тэдэнэй гэгээн hайхан дурасхаалые үеын үедэ мартагдахагүйгөөр мүнхэлхэ ёhотойбди. Энэ нангин хэрэгтэ, совет хүмди гэжэ бэеэ тоолодог юм hаа, таанаршье хабаадаха уялгатайт, дуулана гүт, Цырма болон тэрэнэй тала баригшад! Доторойнгоо hэшхэлые hайса шагнажа үзэгты. Хэнэй ашаар гэдэhэ садхалан, эрдэм шудалжа, гөёор хубсалжархёод, эрхэ сүлөөгөөр сээжэ дүүрэн амилжа ябаhанаа бодожо үзэгты!

Үбдэг соорхой, тохоногоо хахархай хубсаhатайнууд, үлэн хооhоор, улаан гараараа шахуу ангиин дайсадай ганса бэшэ добтолгые бута сохижо, Агуу Ехэ революци бэелүүлhэн элинсэг хулинсагуудайнгаа дүрые зүрхэн соогоо тахижа ябаагүй hаа, эхэ, эсэгэнэрэйнгээ аша буянгые хүндэлхэсэ мартаа hаа, нүгөө эрьеhээмнай хахуули хаяжа байдаг дайсадаал баярлуулха гээшэбди, мэдэнэ гүт, Цырма болон тэрэнэй нүхэд!

Тэмсэл соогуур шэрэгдэhэн, дүлэн соогуур хатуужаhан коммунис үзэл сурталаа буржуазна номнолшодой муухай шүлhөө сэсэргэн бабарhан номнолоор hэлгэхэгүйбди! Совет хүнүүдые арюун харгыhаань хадууруулха хүсэн дэлхэй дээрэ байхагүй.

Цырендулма ДОНДОГОЙ.

ШОГ

ДУРЛАШООБ...

Ерэхэ hарада жара наhаа гүйсэхэмни. Жара наhан... Саг ямар түргэнөөр ошоно гээшэб! Түрэ наадаяа үсэгэлдэр хэhэндэл hананаб. Теэд мүнөө басагадни хадамда гараhaap үнинэй, хүбүүдни гэрлэнхэй. Аша, гушанарни олон.

Түрэhэн үдэрөө нэгэтэшье тэмдэглэдэггүй аад лэ, түхэреэн жара наhанай жаргалай hайханиие тэмдэглэхэ гэжэ hамгантайгаа шиидээ hэмди. Харин иигээд байхадаа зугаа найраашье хэхээ болёо хэбэртэйб.

Табан часта ажалаа дүүргэhээр гэр тээшээ гэшхүүлдэг аад лэ, ойро наашанай гэртээ hуниндөө бусадаг болобоб. hуниндөө. Гайхалтай гээшэнь! Заримдаа зүнтэглэжэ эхилээ гүб гэжэ hананаб. hамганайнгаа бэлдэhэн юумэнэй амта шэмтыеньшье мэдэнгүй түргэхэнөөр эдижэрхёод лэ, hайншье гэхээ мартаад, орондоо ороноб. Эсэбэшье нойрни хүрэжэ үгэнэгүй. Унтажа ядан, иишэ тиишээ эрьелдэнэб. Ядахадаа тоо тоолоод үзэнэб.

Зобожо хэбтэтэрээ унтаhанаа мэдэнгүй унтажа, мүнөөхил hуни бүри үзэдэг зүүдэмни хүрэжэ ерэнэ. Гоё hайхан гээшэнь! Ногоон торгон нэмэргэнь hалхинда hэбхэлзэнэ. Элдэбын шубуухайнууд жэргэнэ. Хайшаашье харахада сэсэгүүдэй долгин эбхэрнэ. Иимэ сэсэрлиг соогуур сэнгэн алхалнабди. Пенсидэ гараhан хүндэ ондоо юун хэрэгтэйб даа.

—Бодыш түргэн, үбгэжөөл! Ямар бүхөөр унтанаш,—гэжэ үглөө hамгамни уры хуры татана. —Юугээ хаража зүүдэндээ энеэбхилнэш!

Яаралтайгаар ажалдаа ошоноб. Хэды гэр тээшээ түмэглэбэшье, баhал оройтохо бэзэб. Яахабши теэд. Дуран гээшэ иимэ хаям даа. Дурлашооб. Дурлаhаар долоо хонохомни. Түрэhэн үдэрөө тэмдэглэхэгүймни бата. Сүлөөгүйб. Дурлаhан хүндэ сүлөө байха аал?

Дурамни— саад. Сэлэнгын саанахана ажалайнгаа нүхэдтэй хамтын газар дээрэ зургаан соото абаhан аад лэ, элдэбын модо тарижа, үргэhэ нойроо мартажархёоб.

Нюдэндэмни ерээдүйн саадни намилзахадал гэнэ.

И. ОЛЗОЕВ.

АМАР МЭНДЭ, ХҮНДЭТЭ АЙЛШАД

Түмэр замай Улаан-Үдын вокзалай перрон дээрэ гартаа баглаа сэсэг бариhан хүнүүд сугларанхай, Хабаровскын драмын театрай артистнарай ерэхые хүлеэжэ байба.

Удангүй аяншадые зөөдэг поезд ябадалаа аалидуулhаар ерэжэ зогсошоно. Угтаашаншье вагонуудай хажууда ошожо, айлшадаа буулгаба. Буряадай АССР-эй культурын министрэй орлогшо А. М. Герштейн, Армениин ССР-эй габьяата артист Я. С. Цициновский, Улаан-Үдын городской Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Г. П. Миронова болон бусад тэдэнэртэй гараа барилсан амаршалалдабад.

Нүхэр Г. П. Миронова городой ажалшадай зүгhөө амаршалгын үгэ хэлээ. Тиихэдээ тэдэнэрэй хүдэлмэридэ эрхим амжалта хүсэбэ.

Эдэ айлшаднай манай эндэ дүшөөд хоногой туршада байжа, наада харуулха. Тэдэнэр республикымнай хүдөө нютагуудаар ябажа, колхозно тосхоной ажалшадые өөhэдынгөө искусстватай танилсуулха байна.

Мүнөөдэр улаан-үдынхид «Ярость» гэжэ түрүүшынь зүжэгые харахань.

Т. ГРОМОВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хабаровскын артистнар.

А. ИСТОМИНОЙ фото.

Журналай хуудаhа ирахада

ҮГЭ ШАДАЖА ХЭРЭГЛЭЭ hАА...

Дулма Доржиевагай «Намарай дэбтэр» соо хэдэн шүлэгүүд орон. Тэрэ шүлэгүүд тухайнь, нэн түрүүн, юун гэжэ хэлэлтэйб? Шүлэг бүхэниинь ульгам зөөлэхэнөөр уншагдана. Мүрнүүд соогуурнь холоhоо долгилон ерэhэн инаг дуранайшье, гэнтэ дэлбэрэн гараhан гунигайшье аялга зэдэлхэдэл гэхэ юм. Иимэ зохидхоноор, иимэ ойлгосотойхоноор, иимэ hонорхоноор гансал залуу басаганай зүрхэн дуулажа шадаха бэшэ аал?

Сэнхирхэн байгаалиин гуниглаан

Сэдьхэл зүрхыем шэмшэрүүлнэ.
Элhэлиг намарай анхилаан
Элдин талаарам тэгүүлнэ.

Алтан намар тухай гартаа гуурhа бариhан хүн лэ дуулахые оролдодог. Зүгөөр бултадаа уран гоёор дуулажа шададаггүй aaб даа. Тингэн гэhээ Д. Доржиевагай залуу хүсэн, залуу хүгжэм эндэшье өөрынхеэрээ илдам зохидхоноор зэдэлжэ байха юм.

«Набшаhа намаа hогтонгёор
Намилзан ногоорхоо бошинхой.
Намарай hалхинда гомдонгёор

Найган ганхадаг болонхой...»

Эдэ мүрнүүд соо юрын лэ үгэнүүд оронхой. Теэд ямаршье үгэ хадаа, хэрбээ тэрэ өөрынгөө ёhото байра hуури оложо оронхой hаа, уянгата аялгаар хангюурдажа шададаг ха юм. Үгышье hаа, нэгэ үгэ hууриия оложо шадангүй, нэгэ тээ ошоод хабшуулдашоо hаа, тон hайн шүлэгэй удха шанар муудхааха бшуу. Зүгөөр энээн тухай доро онсо тогтохобди.

Д. Доржиевагай шүлэгүүд юрын лэ толгой нэгэдүүлжэ зохёогдодог дүримөөр бэшэгдэhэн байна. Тиибэшье бултадаа өөрын хүсэд абари зантай, удха шанартай, онсо шэнжэтэй гэжэ мэдэрнэбди.

Зүгөөр hайн юумэн hэтэ hайн үлэдэггүйдөө ехэ гэмшэлтэй. Д. Доржиевагай шүлэгүүд соо хэдэн дутагдалнууд ушарха юм. «Шэмэрүүн намар буужал байна» гэhэн мүртэй толгой нэгэдүүлхын тула дээрэхи мүрыень «Шэлтэй сонхыем» гээд эхилнэ. Айл бүлын байрлаhан гэрэй сонхые заал hаа «Шэлтэй» гэжэ онсо тэмдэглэлтэй гү? Үгы гэжэ hанагдана. Юуб гэхэдэ, «Шэлтэй сонхо» гэхэдэ «Үүдэтэй гэр» гэhэнтэй адли удхатай болоно шахуу. Теэд хэнэйшье мэдээжэ, үүдэгүй гэр гэжэ байдаггүй ха юм.

Нэгэ шүлэг соогоо Доржиева иигэжэ бэшэнэ:

«Гэрэйм хаяае наншан,

Гэмшэнэ намарай hалхин».

Харин тэрэл шүлэгэйнгөө дунда hадха баhал иигээд эхилнэ:

«Гэрэйм хаягаар эшхэрээд,
Гэмэрнэ намарай hалхин».

Эдэ хоёр жэшээ бэе бэеhээ юугээр илгаатайб? Түрүүшын үедэ «hалхин гэрэй хаяа наншаад гэмшэнэ», удаань тэрэл hалхин «Гэрэй хаягаар эшхэрээд гэмэрнэ». Эндэhээ хаража үзэхэдэ, хоёр жэшээнүүд ондо ондоо үгэнүүдые оруулагдаhаншье hаа, адли удхатай болошоо. Эдэ мүрнүүдые удха муутай, уран бэшэ гэжэ огто болохогүй. Зүгөөр нэгэ шүлэг соо орошон гэхэдээ, бэс бэедээ hаалта татанад ха юм.

Богонихон шүлэг соо нэгэ үгэ олон дахин дабтахада, тэрэнэй удхань муудадаг байна. Залуу шүлэгшын hүүлшын шүлэгэй түрүүшын бадаг «Сентябриин тэрэ үдэшэлэн» гээд эхилнэ. Тиигэн гэhээнь, удаадахи бадагынь баhал «Сэлмэг тэрэ үдэшэлэн» гээд захалха юм. Иимэ үенүүдтэ поэтшэнжэлэгшэ Лев Озеров нэгэ статья соогоо иигэжэ хэлэhэн байна: «Юрын хөөрэлдөөн соо ганса үгын удха ондоо үгэнүүдтэй худхаралдахадаа, ойлгогдонгүй үнгэршэдэг. Зүгөөр шүлэгэй мүрнүүд соо ганса үгэ тон ехэ удха шанартай байдаг, тэды шэнээн нүлөө үзүүлдэг». Тиимэhээ манай жэшээдэ «Тэрэ» гэhэн үгэ нэгэ дахин хэрэглээ hаа, шүлэгэй удха гансатал hайжарха hэн гэжэ hанагдана.

Эдэ мэтын дутагдалнуудта анхаралаа hайса табибал, бэлэхэнээр усадхахаар. Нүхэр Дулма Доржиевашье энээниие дабтахагүй ёhотой. Тиибэл залуу поэтессэ жэл ерэхэ бүри уран шүлэгүүдээрээ олон тоото уншагшадайнгаа зүрхэ улам хүлгүүлжэ шадаха бэзэ.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

Барас ХАЛЗАНОВ

«ТАНГАРИГ» ГЭЖЭ ЦИКЛЬЭЭ

Баабаймни үни хада
наhа барашаhан аад.
Бага сагашье нюуршалжа
таниха аргагүй ха даа
Ханадамнай үлгөөтэй
багахан дүрсые абаад.
Баабаймни гэжэ харадаг
бэлэйб удаан
Минии hанахада:
Мундуу дархаша баабайм
Иимэл үндэр сагаан духатай.
Игааhан онилзуу
сэбэр сэсэн нюдэтэй
Хүхюухэн эрэ байтаа гэжэ
тухайлааб
(Үетэн нүхэдөө үглөө бүрил
урижа асараад.
Үгэгүйгөөр намда этигэхэдэнь.
Сэдьхэлээ хайлааб).
Үргэн шарайгаараа энеэбхилээ
гүйлгэhэн
Үбгэн баабайм
Үгытэйhөө үгытэй хүн hэн
гэжэ
Минии дунда нагаса хэлээ.
Түбhын модон эд—бариса
дархалхаhаа байха
Түмэр орон урладаг hэн гэжэ
Минии ехэ нагаса хэлээ.
Хэдышье хүндэ
Хүшэр наhан соогуураа абажа
ябаа.
Хүхюухэн буряад энеэбхилээ...
...Дүрсын урда зогсоходом
юрын лэ эрэ.
Гансал
Дархашан хүндэтэй гү.
айл зүгтөө
Харуулаа заhахаяал урдаа
барижа.
Халта хазагад гээд
Хытагыень сохиhондли
үзэгдөө
(Бишье тиихэhээ, доохонуур
Дархалгаhаа сэдьхэлээ
үбдеөб).
Баабаймни үни хада наhа.
барашаhан аад.
Бага сагашье нюуршалжа
таниха аргагүй ха даа
Ханада үлгөөтэй
багахан дүрсые абаад.
Баабаймни гэжэ харадаг
бэлэйб удаан...
Теэд
Нэгэтэ үглөө
минии дунда нагаса
Үбгэн баабайем
Ленин гэжэ нэрлээ...
Иигэжэ минии наhан уруу,
дуран уруу мүнхэдөө
Ленин багша
Энеэбхилhээр ороо бэлэй.
Улаан талмай—дэлхэйн улаан
зүрхэн
Лүгшэнэ.
Эжы аба хоёройнгоо буряад
сагаан хүсэлые
Эндэ асарhан
Буряад хүбүүн
Би
Улаан талмай дээрэ гаранаб.
Дэлхэйн уласай үрэ бэеын
Дулаахан шарайhаа
Улаан талмай игаарна.
Хара зүhэтэн.
Шара зүhэтэн,
Сагаан зүhэтэн...
Бүгэдэ
Зүрхэеэ шагнан
Зогсоhыень мэдэнэб.
Бүгэдэ
Бурханда hүгэдэhэн
нимтэн сэдьхэлтэн бэшэ;
Бүгэдэ
Эндэhээ
тэмсэлдээ
Мүнхын хүсэ абана гэжэ
мэдэрнэб.
Хүн бүхэнэй урал дээрэ,
Хүн бүхэнэй нюдэн соо
«Ленин» гэжэ мүнхэ үгэ
дүлэбхилнэ.
Хүн бүхэнэй сэдьхэл соо,
Хүн бүхэнэй
гар соо
Монсорно
Тэмсэлэй бата тангариг.
Дэлхэй дээрэхи эб
найрамдалай тангариг.
Дэлхэй дээрэхи инаг дуранай
тангариг.
Дэлхэй дээрэхи сэбэр
сэдьхэлэй тангариг
Хүн бүхэнэй гар соо монсорно.
Зүрхэеэ шагнан зогсонобди.
Дэлхэйн хуби заяае
Даажа
үнэн сэхээр
Дабшаха Ленинэй үринэр
Хара зүhэтэн,
Сагаан зүhэтэн,
Шара зүhэтэн —
Бидэ
Зүрхэеэ шагнанабди,
Зүрхэеэ шагнанабди.
Улаан талмай—дэлхэйн улаан
зүрхэн.
Лүгшэнэ, лүгшэнэ...

ФУТБОЛ

ЗУРГААН УУЛЗАЛГЫН УДАА

— Табадахи, зургаадахи уулзалгын удаа али командань hайнаар наадажа, түрүүлжэ ябана хаб?—гэhэн асуудалтайгаар манай газетын уншагшад хандана.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын «Б» классай футболистнуудай дунда үнгэргэгдэhэн таба, зургаадахи нааданда хабаадалсажа, эрхим бэрхээр наадагшадынь урагшаа дабшаба. Эндэ шадамараар наадажа эхилhэн Владивостогой залуу командын футболистнууд табан уулзалгаhаа дүрбэн командые шүүжэ, нэгэнтэйнь тэнсэжэ, дүн хамтадаа юhэн очкотой болонхой түрүүлжэ ябана. Эдэнэр табадахи наадандаа Комсомольск-на-Амуре городойхидые 1:0 тоотойгоор шүүhэн байна. Хоёрдохи hууриие Новокузнецкын «Металлург» команда эзэлнэ. Зургаадахи уулзалгаяа Семипалатинскын «Цементниктэй» үнгэргэhэн «Металлургын» футболистнууд эдэнэрээ 2:1 тоотойгоор шүүгээ.

Нүгөөдэ табан — Шэтын «Забайкалец», Ангарскын «Старт», Прокопьевскын «Шахтер», Красноярскын «Локомотив», Павлодарай «Иртыш» командунууд тус тустаа 7—7 очкотой, гурбаhаа долоодохи hууринуудые эзэлнэ. Шэтын футболистнууд «Ангара» бүлгэмэйхидые 4:0 тоотойгоор шүүhэн, «локомотивайхидтай» 1:1 тоотойгоор тэнсэhэн. «Старт» бүлгэмэйхид «Амур», «Селенга» командануудтай 2:2, 0:0 тоотойгоор тэнсэhэн. «Шахтерой» футболистнууд «Цементниктэй» 1:1 тэнсэhэн, Павлодарай «Иртыш» командада 0:1 тоотойгоор шүүгдэhэн байна.

Наймадахи hуурида зургаан очкотой болоод ябаhан Эрхүүгэй «Ангара» команда гараба. Эдэнэр Благовещенскын «Амур» бүлгэмэйхидтэй өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, 0:0 тоотойгоор тэнсэжэ hалаа.

Юhэдэхи, арбан нэгэдэхи hууринуудые тус тустаа 5—5 очкотой болоhон Улаан-Үдын «Сэлэнга», «Амур», «Цементник» бүлгэмэй командунууд эзэлнэ.

Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард», Бийскын «Прогресс» командунууд баhал аб адлихан —4—4 очкотой болонхой, удаадахи hуурида гараба. Мүнөөдөө гурбан очкотой болоhон Находкын «Рыбак» команда арбан дүрбэдэхи hуури эзэлнэ. Эдэнэр «Авангардтай» табадахи уулзалгаяа үнгэргэхэдөө, 2:2 тоотойгоор тэнсэhэн байна. Мүн гурбан очкотой болоhон Рубцовск городой «Торпедо» арбан табадахи hуурида гараба. Табадахи уулзалгаяа Бийскын «Прогресс» командатай үнгэргэhэн эдэнэр талмайн эзэдтэ 4:1 гэhэн тоотойгоор шүүгдэшоо. Таблицын hүүлшын hууриие хоёр очкотой болоhон Киселевскын «Труд» команда эзэлнэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Хонин ажалай хоёрдохи ургаса» гэhэн түрүү бэшэг; «Луна-10» гэжэ станциин шэнжэлгэ хэхэ программаяа дүүргэhэн тухайнь ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда: «КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй hүүлээр түрэhэн бодолнууд» гэhэн гаршаг доро А. Зубакинай «Хоймортотуhаламжа!» гэhэн корреспонденци; И. Аграновскиин (АПН) «Экономикоёо хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонууд» гэhэн статья.

Гурбадахи хуудаhанда: «СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын Главна комитетэ» гэhэн гаршаг доро Буряадай АССР-hээ шагнагдагшадай список; СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй профессионально-техническэ hуралсалаар Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. И. Шевченкэтэй хөөрэлдөөн; хилын саанахи hонинууд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: «Субботний огонёк» гэhэн гаршаг доро элдэб hонинууд.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-69, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01717. Зак. № 187.